

VIENYBE LIETUVNIKU

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 30.

Plymouth, Pa., 25 d. Liepos (July) 1900 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XV.

Rasiant apie permainą adresu būtina reikia atsiųsti ir senąjį adresą. Dėl norinczių pamatyti mūsų laikraštį siuncziamė vieną numerį dykai. Prenumerata turi buti iš virsaus apmokėta.

THE WEEKLY

„Vienybe Lietuvniku“

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian „NEWSPAPER“ in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE \$0.25
ONE INCH ONCE \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR \$10.00

all communications must be addressed

J.J. Pauksztis & CO. Plymouth, Pa.,

The Printing Office of „Vienybe Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in Lithuanian language:

Job Printing in all modern languages.

„Vienybe Lietuvniku“

Iszeina kozną Seredą, Plymouth

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE.... \$2,00
Į UZMARE..... \$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų \$10,00
Viena eilutė smulkiom raidėm 25c
Už colį vieną sykį garsinant 010c.
Pajieszkojimai: už vieną sykį 50c.
Du sykius garsinant 75c
Tris sykius [už vieną dolerį] 100c.

Pinigai kitaip nesisunczia, kaip tik pe MONEY ORDER, rba registravotose gramatose, ant szito antraszo:

J.J. Pauksztys & CO.
224 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

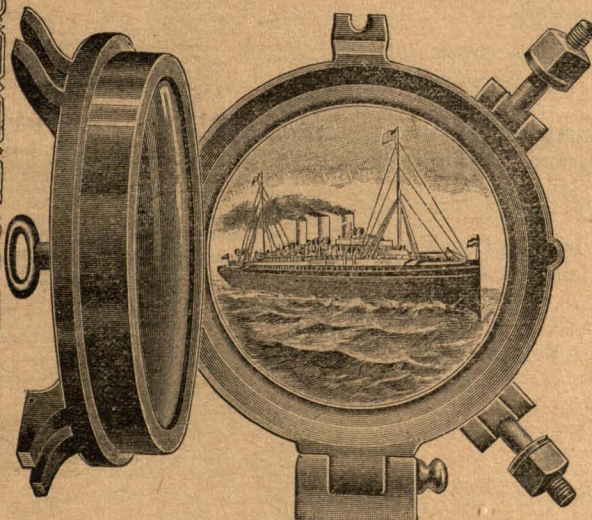
SPAUSTUVE.
„Vienybes Lietuvniku“

224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos dėl draugysezių, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas mas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

Ant visu kialiū geriausiu ir greicziausiu laivu

Siunczia pinigus į visas svieto dalis greitai ir pigei. Norintis kad jo pinigai siuncziami į tėvynę neprazutų ir kŭ greicziausiai nueitų tegul kreipiasi pas mumis

Po TOKIU ADRESU

J.J. Pauksztis & Co.

(P. O. Box 1018) 224 East Main str. PLYMOUTH, PA.

Lietuvizkas ir Lenkizkas **Kromas** visokių szviezių tavo rū. Taipogi pardūda szipkortes į visas dalis svieto, ant greicziausiu ir drucziausiu laivu. Iszmaino visokius pinigus, o ir nusiunczia į užmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,

NANTICOKE, PA.

FRANK KOONS

Hotelis ir Restauracija

88 E. Market str.
Wilkes Barre, Pa.

{ Prieszais dypą }
{ L. V. gelzkelio }

Keleiviams geriause nakvune.

PRZESZLO 25 LAT
uzywaja wszystkie narody swiata
na
REUMATYZM.
NEURALGIE i podobne choroby,
wyrabiany na podstawie scistych
NIEMIECKICH
PRAW MEDYCZNYCH,
szlawni **Dr. RICHTERA**
„KOTWICZNY“
PAIN EXPELLER.
NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tyłko ma „KOTWICE“ za markę ochronną
F. Ad. Richtera & Co., 215 Pearl St., New York.
31 MEDALI ZŁOTYCH i innych
13 sili. Własne fabryki szkła.
25 ct. 1 50 ct. Uznaje go i poleca:
najszlawniejsi lekarze, własciiele szkadów artecznych duchowni i inne znakomite osoby. Blizsze szczegoly u F. A. Richtera & Co.
215 Pearl St. N. Y.
DRA RICHTERA
KOTWICZNY STOMAKAL najlepszym szrodkiem na kolki niestrawnosć, choroby zoladzka.

Daktarka.
Johanna Zelviene.

Vienintele lituviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church ulyezių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nu 7 iki 9 ryto,
nu 12 iki 1 po piet,
a idarytas { nu 6 iki 8 vakaro.

Mēsinyczia
Adomo Adzgaucko,

Uzlaiko kasdien szviezią mėsą, kiau-lieną, verszieną, jautieną, avinczieną, kumpiai szviezi rukyti, deszrų visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

teiposgi užlaikau mil-tų, cukriaus, kavos, arbatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto ir už pigesnę prekę nei kaip pas kitus visi pas **Ad. Adzgaucka**
220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

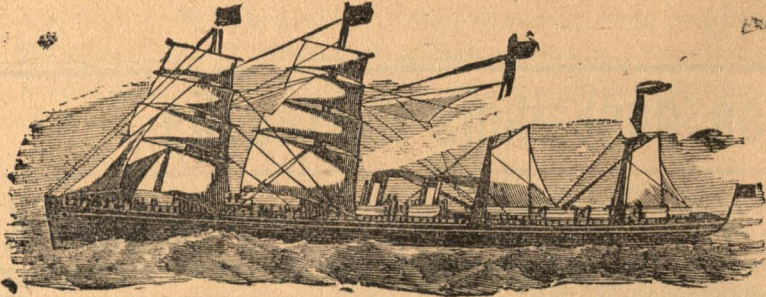
Max Kobre

Successor to

KOBRE & HERSCHMANN

Litewski i Polski **BANK**

40 Canal Str.,—142 Division Str., New York

Prieteliai! dūdu jums žinią, kad mes pardūdam Szifkortes ant visų greičiausių laivų už pigiausią prekę. Esu užtvirtintu agentu ant linijų, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Linė Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziamė pinigų, kuriūs jusų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantorėje galite susisznėkėti lietuviszkai ir lenkiszka. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su kožnu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardūdamė tiketus ant visų geležinkelių Amerikoje ir Europoje.

KANTORAI MUSŲ EUROPOJE YRA TOKI

31 Admiralitatstrasse Hamburg. 46 Heerdenthorsteinweg Bremen.
20 Maaskade Rotterdam.

LINKSMAN NAME MUZIKA VIS YRA

Už \$500 PIANO ARBA \$250 VARGONUS daugelis žmonių negal nusipirkti bei moka ant jų grajyti. HOME MUSIC Box užima jų vietą ir dėlei pigumo gali ir vargingiausias žmogus nusipirkti. Grajija taja muzika net sunkiausias kompozicijas. Kompozicijos yra iszdirbtos ant plieninių volelių, kurie turi plieninius dantis, o ne kokius popierinius arba kitokius. Turi meilų balsą ir nudūda kaip vargonai. Grajija visas dainas, kurios palinksmina senus ir serganczius. Bovija visa draugystę gražiausiais valcais, polkomis, kadriliais ir t. t. Pagelbsti dainavimui visų populiarszkų dainų. Linksma bova vaikams. Ji grajija per 1000 visokių kompozicijų. Yra tai apdyvytinas iszradimas. Tukstanczius paliudijimų turime nū užganėdintų pirkejų. „Teip daug visai nesitikejome“ sako jie. Tai yra tikrai pigi muzika. Su viskūm sveria 16 svarų. KASZTUOJA TIKTAI \$6.00 gražioje skrynuteje su kompozicijoms. Nusiusim jums graę \$3,00 per Expressą. Agentai gerai užpelno. Greitai parsidūda. Atsiuskite už 2 ct. marę dėl katalogo ir tt.

STANDARD Mfg. Co., 45 Vesey St., New York; P. O. Box 2853. dept. 64

SEND NO MONEY

WITH YOUR ORDER, cut this ad. out and send to us, and we will send you OUR HIGH GRADE DROP CABINET BURDICK SEWING MACHINE by freight, C. O. D. subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot and if found perfectly satisfactory, exactly as represented, equal to machines others sell as high as \$60.00, and THE GREATEST BARGAIN YOU EVER HEARD OF, pay Special Offer Price \$15.50 your freight agent our and freight charges. Machine weighs 120 pounds and the freight will average 75 cents for each 500 miles. GIVE IT THREE MONTHS' TRIAL in your own home, and we will return your \$15.50 any day you are not satisfied. We sell different makes and grades of Sewing Machines at \$8.50, \$10.00, \$11.00, \$12.00 and up, all fully described in our Free Sewing Machine Catalogue, but \$15.50 for this DROP DESK CABINET BURDICK is the greatest value ever offered by any house.

BEWARE OF IMITATIONS by unknown concerns who copy our advertisements, offering unknown machines under various names, with various emblems, adjustable treadle, genuine Smyth iron stand. Finest large High Arm head, positive four motion feed, self threading vibrating shuttle, automatic bobbin winder, adjustable bearings, patent tension liberator, improved loose wheel, adjustable pressure foot, improved shuttle carrier, patent needle bar, patent dress guard, head is handsomely decorated and ornamented and beautifully nickel trimmed. GUARANTEED the lightest running, most durable and nearest noiseless machine made. Every known attachment is furnished and our Free Instruction Book tells just how anyone can run it and do either plain or any kind of fancy work. A 20-Years' Binding Guarantee is sent with every machine. IT COSTS YOU NOTHING to see and examine this machine, compare it with those your storekeeper sells at \$40.00 to \$60.00, and then if convinced that you are saving \$25.00 to \$40.00, pay your freight agent the \$15.50. WE TO RETURN YOUR \$15.50 if at any time within three months you say you are not satisfied. ORDER TO-DAY. DON'T DELAY. (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.)

Address, SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago, Ill.

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuviszkas **BRAVORAS** Suvienytose Valstijose Sziaurinė Amerikos, kuriame iszdirba geriausę ALŲ PORTERŲ ir ELIŲ.

Nes yra daromas isz grynų javų ir geriausų apfinių, norint ir geiaant truputį užsilinksmini bet galvos neskauda, nes jame nėra jokių primaiszytų kvarbų nė proszky.

Todėlgi perkantieji ir pardavėjai (karcziarnikai) visados reikalaukite Lietuviszko

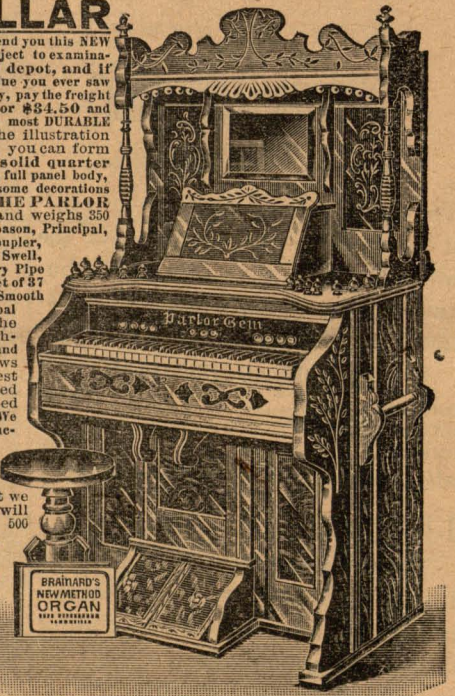
laus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelpsite aavo Vientauczius lietuvius.

POLISH---LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

SEND US ONE DOLLAR

Cut this ad. out and send to us with \$1.00, and we will send you this NEW IMPROVED PARLOR GEM ORGAN, by freight C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot, and if you find it exactly as represented, the greatest value you ever saw and far better than organs advertised by others at more money, pay the freight agent OUR PRICE \$35.50, less the \$1.00 deposit, or \$34.50 and freight charges. THE PARLOR GEM is one of the most DURABLE AND SWEETEST TONED instruments ever made. From the illustration shown, which is engraved direct from a photograph you can form some idea of its beautiful appearance. Made from solid quarter sawed oak or walnut as desired, perforated key slip, full panel body, beautiful marquetry design panels and many other handsome decorations and ornaments, making it the VERY LATEST STYLE. THE PARLOR GEM is 6 feet high, 42 inches long, 23 inches wide and weighs 350 pounds. Contains 5 octaves, 11 stops, as follows: Diapason, Principal, Dulciana, Melodia, Celeste, Cremona, Bass Coupler, Treble Coupler, Diapason Forte and Vox Humana; 2 Octave Couplers, 1 Tone Swell, 1 Grand Organ Swell, 4 Sets of Orchestral Toned Resonatory Pipe Quality Reeds, 1 Set of 37 Pure Sweet Melodia Reeds, 1 Set of 37 Charmingly Brilliant Celeste Reeds, 1 Set of 24 Rich Mellow Smooth Diapason Reeds, 1 Set of Pleasing Soft Melodious Principal Reeds. THE PARLOR GEM action consists of the Celebrated Newell Reeds, which are only used in the highest grade instruments; fitted with Hammond Couplers and Vox Humana, also best Dolge felts, leathers, etc., bellows of the best rubber cloth, 3-ply bellows stock and finest leather in valves. THE PARLOR GEM is furnished with a 10x14 beveled plate French mirror, nickel plated pedal frames, and every modern improvement. We furnish free a handsome organ stool and the best organ instruction book published.

GUARANTEED 25 YEARS. With every PARLOR GEM ORGAN we issue a written binding 25-year guarantee, by the terms and conditions of which if any part gives out we repair it free of charge. Try it one month and we will refund your money if you are not perfectly satisfied. 500 of these organs will be sold at \$35.50. ORDER AT ONCE. DON'T DELAY. OUR RELIABILITY IS ESTABLISHED If you have not dealt with us ask your neighbor about us, write the publisher of this paper or Metropolitan National Bank, or Corn Nat. Bank, of Chicago; or German Exchange Bank, New York; or any railroad or express company in Chicago. We have a capital of over \$700,000.00, occupy entire one of the largest business blocks in Chicago, and employ nearly 2,000 people in our own building. WE SELL ORGANS AT \$22.00 and up; PIANOS, \$115.00 and up; also everything in musical instruments at lowest wholesale prices. Write for free special organ, piano and musical instrument catalogue. Address, (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.) SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.), Fulton, Desplaines and Wayman Sts., CHICAGO, ILL.

visokias knygas,

lietuviszkas, taip dvasiszkas kaip ir moksliszkas, taipgi ir laikraszczius; kaipo tai: „Varpa“, „Ukininką“ ir „Tėvynės Sargą“, visus tris kartu imant ant 1900 m. gaunama už \$3 dol. Katalogą knygy ir laikraszczzius ant paziuros pristuncziu dovainai. Užprasiant knygas arba laikraszczzius, reikia sykiu ir pinigus prisiusti. Jurgis Lapinas Tilžėje — Tilsit Ostpr. Germany.

Kasnori gero tavo ro gauti ir skanaus gėrymo ragauti tegu atsilanko pas Joną Žukaucką Pl mouth, Pa.

BRAVORAS.

(CITY BREWERY CO.)

Kuriame iszdirba skaniausią, geriausią ir sveikiausią ALŲ ELIŲ ir PORTERŲ

Po No 600 iki 612 Pearl str.

ELIZABETH N. J

PETER BREIDT

Locninikas.

AGENTAS

asekuravojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ nū ngnies

GEO. GWILLIAM, agentas.

Main str. Plymouth, Pa.

PERŽVALGA.

— „Varpas” pranesza 6 num. kad lenkai buvo sutarę Tilžėje išleisti naują lietuviską laikraštį su prielankia jiems pakraipa, iszgiriančia lietuviams lenkų geradarystes. Vienok vyskupams atsisakius nuo tojo laikraszcio szelpimo, liko tasai laikrasztis negimęs.

— Kur tie lietuviai neskriaudžiami ir dar nuo savų kunigų? Liepojui yra daugelis lietuvių; mokykla yra po apieka vietinio kunigo von de Ropp, barono, kurioje mokina mokintojos (kaip ir Chicagoje pas kun. Krawczuną), bet vaikai lankanti tą mokyklą nieko neismokstanti. Kas metas mokintojos renka nuo vaikų mokykloje po 50—100 kapeikų ant kun. Roppo varduvių, pacių mokintojų, tai ant altorių, bažnyczios; vaikai turi pirkti tikietus ant lioterijų ir tt. Vaikai lanke mokyklą per du metu nemoka skaityti nei lenkiskai nei gudiskai; lietuviskai nemokina nei žodelio. Viskas ką vaikai moka, tai lenkiskai katekizmą pakeverzoti.

— Peropilėje lietuvių vaikai nemoka lietuviskai; pagal tėvus jie kalba gudiskai arba lenkiskai, lietuviska jų kalba pusiau gudiszka. Tėvai ir dažniausiai teip kalba. Priežascia, tokio nupuolimo tautiszkos dvasės, yra stoka lietuviskų knygų ir laikraszczių apsiszvietimui, ir nenoras inteligencijos apszviesti juos. — „Varpas”.

— Niekur turbūt nėra tokios atžagareivystės kaip pas mus, mūsų literatūros praplatinime ir net dažinojime. Kitur visur pasirodžius kokiai naujai knygutei arba laikraszcziui, pirmiausiai, yra iszsiuntinėjama laikraszczių redakcijoms, knygininkams ir tt. Pas mus tas slepiama yra, rodos kad nieks neturētu žinoti, kad pasirodė nauja knygelė arba

laikrasztis. Net ir už pinigus negali prisipraszyti! „Saulė” savo iszleidimų ir nei naujosios „linksmos valandos” neisuntė nei vienai redakcijai. Parodai savo iszleidimų nei už pinigus nepardavė! Kitų iszleidimų teipgi negarsina, apart iszniekinimų kartais. Prusų lietuvių visi lietuviski laikraszcziiai su vokiskoms raidėms tą patį daro. Rodosi tų laikraszczių redaktoriams kiti lietuviski laikraszcziiai visai nereikalingi yra. O gal jie bijosi kad nepavirsčiau į katalikus arba maskolius skaitydami rasztus su lotyniskoms raidėms, kaip sako tuli lietuviai—geri liuteriai vokiečiai. Apart kitų Prusų lietuviskų laikraszczių, senesnių, nuo naujo meto jau iszeina kas mėnesis „Saulėteka” Bitėnuose, kurią iszleidžia p. M. Jankus, ir tasai vos į septintą mėnesį atsiminė, vienok, kad reik nusiųsti naują laikrasztį ir kitoms lietuviskoms redakcijoms parodyti, ir pagal budą, gromatnyezioje, užpraszo mainyti. Linkėtina, kad paskui p. Jankų pasektu ir „Naujos Lietuviszkos Ceitungos” redaktorius, ir siustu savo laikrasztį teipgi mainais. „Saulėteka” iszeina kartą ant mėnesio dideliame aszmainyje nuo 24 iki 32 puslapių, vokiskomis raidėmis, ir kasztuoja ant metų 75 ct. Adresas toks:

M. Jankus

Bitenen

per Lompoenen, Ostpr.

— J. Slapelis per „Lietuvą” pranesza, kad Argentinoje, mieste Buenos Ayres yra keletas deszimtų lietuvių, bet didesnė dalis skaitosi save už lenkus. Lietuvystės mylėtojas buvo tiktai Martynas Viztelius, bet pasimirė. Argentinos provincijose lietuvių yra daug. Miestuose darbas sunku gauti. Pas farmerius geras darbininkas gauna iki 15 pesų (\$6,00) ant mėnesio.

— „Lietuva” paduoda, kad

caras iszleido naują įstatymą baudimui už slaptą mokinimą vaikų Lenkijoi. Taigi tasai kvailas įstatymas užpuls ir ant lietuvių Suvalkų gub. Bausmes skirs Varszavos gubernatorius, kurios eis ant naudos neturtingų mokintinių maskolių. Nevienas lietuvis bei lenkas bus nuplėsztas ir tuomi suszelpiamas koks burliokas.

— Tilžėje per sekmines buvo szvencziama dvideszimtoji „lietuviszkoji dainininkų szventė”. Koki geri tie vokiečiai iszkeldami lietuviszką szventę? Bet nemislykite, kad ten buvo bent viena lietuviszka daina dainuota. Vokiečių dainininkų buvo suziazėvisz isz visur į 1700. Miestas buvo labai pasipuoszęs ir net garbės vartus lietuviszkais dažais parengęs, ką lytus pavertė į niekus ir visi dainoriai buvo szlapjurgiais.

— Kaip rodosi, tai Pittstone pakils tokia pat istorija su kunigu Szedvydžiu, kokia buvo su kun. Krawczunu Chicagoje. Angliszki laikraszcziiai dabar turi szaunei medegos dėlei užgynimo susirinkimų. Policija teisinasi tuom, kad jai buvo praneszta nuo kun. Szedvydžio, Tepliuszio ir Rinkevicziaus, kurie girdėję nuo žmonių kad kilse ermyderiai, ir policija tuos ermyderius paszalino suaresztavodama abudu kartu kalbėtoją p. Dilionį. Majoras Corcoran Dilionį nubaudė ant \$95 arba mėnesio kalėjimo, vienok apginėjas Mahon Dilionį paliuosavo.

— Pittstono parapijos apiekunai per „Pittston Gazette” isz 18 Liepos raszo kad Dilionis turėjo ypatiszką misiją Pittstone ir pasigiria, kad Katalikiskas Kliubas, turis į 90 draugų ir apskundęs socialiską „Vienybę” už jų iszniekinimą ir Dilionis atvykęs tik dar daugiau suerzinti ramius žmones, ir galiausiai dėkavoja Corcoranui už nedaleidimą.

Mums negalvoji, su kokiais mieriais atvyko p. Dilionis į Pittstoną ir mes jo nekviėtėm; bet nesuprantam iki sziolei, dėl kokios priežasties tapo sustrukdytas susirinkimas 27 Gegužio, kur Dilionio visai nebuvo ir už ką kun. Szedvydis Corcoranui padėkavonę raszė? Ant prakalbų jug niekas nemokina vogti ir kitokių niekystų daryti, o vien aizskinama tik žmonių neatbutini reikalai. Kunigo ir Kliubo mieris stabdyti tokias prakalbas, nėra nei žmoniszku nei katalikiskzku darbu. Kunigas Szedvydis jug pasirengęs yra viską, kas pakelia žmogaus protą, gaiszinti. Tą aizskiausiai rodo jo apskundimas Dr. St. Baltramiejaus „Susivienijimui” už parengimą tautiszkių prakalbų sukaktuvėms Simono Daukanto praėjusį metą! Jeigu kun. Szedvydžiui ir Kliubui prakalbos nepatinka, nieks jų už sprando netempia, kad klausytu. Skusti policijai, kad bus ermyderis, ir reikalauti užgynimo publiszkų susirinkimų, yra perzengimas visatinų tiesų, ir kiekvienas protingas žmogus papeiks tokį darbą, nors toks yra daromas ir vardan katalikystės.

Aukos parodai

Jonas Kunigonis, —25
„Grazinos” draugystė

isz Newark N. J. 3—

Buvo \$1136,98

Labu \$1140,23

J. J. Pauksztis.

Isz Lietuvos.

Tauragė. (Raseinių pav.) Kadangi senoji mūsų lietuviszka bažnytėlė buvo medinė ir jau veik supuvus, tai ant prikalbėjimo vietinio klebono, mūsų parapijonai nutarė statyti naują, murinę, bažnyczią ir jau praėjusį pavasarį pradėjo darbą. Senąją bažnyczią jau nugriovė ir toje vietoje pastos nauja, kuri nemenkai kasz-

tuos. Szventimas dabar laikomas koplyčioje, kol špitolės vietoje (tam sykiui) parengs kitą bažnytelę, kur per laiką statymo naujosios bažnyčios bus laikoma dievmaldystė. Kol taps pastatyta naujoji, murinė, bažnyčia, truks pora metų.

Naujoji murinė bažnyčia šauniai pasztustins parapijonų kisenius ir kuris neduotu ant bažnyčios net paskutinį skatiką? Prasiđėjus darbui, parapijonai dirba ir važinėja prie bažnyčios daugiau, negu ant savo ukės. Darbo yra daug ir visi parapijonai dirba, bet užtai po kelių metų vargo turės puikią murinę bažnyčią.

Tauragės parapija ir apie linkę gyvena ne per turtinčiausiai. Ukininkai nusigėrę, kitas nuskendęs skolose. Pavasaris buvo vėlybas ir prastas; iki 8 Gegužio buvo szalta kaip žiemoje, szalo vis ir snigo; daugumas ukininkų turėjo paszarą pirkti ir labai brangiai. Szio meto žolė visur yra labai menka ir szienų bus labai mažai. Pudymuose žolės kaip ir nėra, ir gyvuoliai badauja.

Tauragiszkiei gerų metų veik niekad neturi. Tauragės parapija visu szonu esti prie Prusų rubežiaus ir per Tauragę eina plentas nuo Tilžės ant Szaulių ir Jelgavos (Kursze), kur žydai gabena visokius tavorus į Prusus tai isz Prusų, nes Tauragėje yra muitinyczia, ir apart to eina vėl kontrabanda lygiai į abi szalis, į Lietuvą ir į Prusus, o tai vis atlieka tauragiszkiei. Jie gabena tavorus žydams plentu per muitinyczią ir niekam nematant slapta. Dėlto veik visi be iszėmimo tauragiszkiei yra žydberniais ir per visą laiką jie yra užimti daugiau žydų reikalais negu ukės, ir dėlto randasi stoka maisto patiems žmonėms kaip ir gyvuoliams. Laukai prastai apdirbami ir įkreciami;

mėszlus pirkti ne mada, o kiek susirenka isz ukės, tai bevažinėdami tą patį iszpustyja. Pas žydus užpelnytus pinigų daugiausiai prageria ir tojo uzdarbio nei ant duonos neatlieka ir nenorint reik daryti skolas, mokėti palukius, paskolintojams nusilenkti ir kada gi bus geri metai? — Tuli mislyja kad joku budu negalės iszsimokėti ant statymo naujosios bažnyčios. Manoma leisti klastorius važinėti po kitas parapijas, kurie rinktu aukas dėl Tauragės bažnyčios. Daugumas atsiszaukia į savo pažįstamus Amerikoje, kad tiejie siustų aukas dėl Tauragės bažnyčios, kadangi Amerikoje pinigų yra gana daug, nes per vieną tik mėnesį uždirbanti į 100 rublių, ir paaukavę kiek nieko nejaus, ir turės už tai didelį nuopelną danguje. (Kad teip lietuviai dėl tautiszkių reikalų rupintusi?)

Lietuviai liuteronai jau seniai turi Tauragėje puikią murinę bažnyčią isz vien su vokiečiais, ir visuose dalykuose yra nuo vokiečių užnosies vadžiojami. Vokiečių Tauragės parapijoi yra toli mažiaus negu lietuvių; vokiečiai gyvena miestelyje užsiimdami tulais amatais: kurpsiuvyste, rubsiuvyste, kalvyste, kailiadarbyste ir tt. Lietuviai gyvena ant laukų ir užsiima tuomi pacziu amatu, kaip ir lietuviai katalikai — žydberniauja. Kada reikia dėti pinigų ant bažnyčios arba kunigo užlaikymui, tai vokiečiai visai negal lyginti su lietuviais, nes jie vos maistą užsidirba ir ant kitų iszleidimų nekas atlieka, tai isz ko mokės ir ant bažnyčios. Bažnyčią ir kunigą užlaiko veik vieni lietuviai, bent pirmystės bažnyčioje neturi, ir dar yra apszaiptomu nuo savo draugtikių vokiečių „burais“ ir net „kamais“, kad nemoka vokiszkiei ir nemeta lietuviszką kal-

bą, savo budus. Žodziu sakant, lietuviai yra nuo vokiečių paniekinami.

Bažnyčios reikaluose pirmystę turi vokiečiai ir kokį nor sau pasiskiria kunigą ir „kanterį“; kurs jiems nepatinka, iszvaro. Ant parapijos susirinkimų lietuvių reikalai yra daug mažiaus atbojami negu vokiečių. Dievmaldystė vokiečiams visados atlaikoma pirm pietų, o lietuviams po pietų. Kunigas menkai mokas lietuviszkai pamokslą (miszią) pasako pusiau vokiszkiei. Ir teip lietuviai yra visur nuskriaudžiami. Apie tautos reikalus lietuviai katalikai kaip ir liuteronai greičiausiai nieko nenumano dar.

Apie Tauragę tarp lietuvių liuteronų yra labai daug „suirinkimnykų“, kurie susirenka pas vieną isz savųjų ir meldžiasi. Tamsumas pas tuos žmonelius neapsakomas. Pas juos, kaip ir katalikus, dar daugumoje, viską užstoja maldos.

Praėjusę vasarą Tauragę aplankę vyskupas Paliulionis ir nuo lietuvių tapė iszkilmingai priimtas. Isz Pajurės kun. Szaikunas tapė iszkeltas kitur, o į jo vietą atėjo kun. Vidmantas, kuris pirmiaus buvo Tauragėje už kamendorių.

Tokios tai naujienos apie Tauragę. J.

Politiszkos žinios

Amerika. Užsidegus karei Kinuose visos vieszpatystės tuom tarpu kariauja iszvien dar priesz kiniečius, bet kiekviena į antrą žiuri sznairai ir skaito tiktai daugumą savo pajiegy. Tame sukuryje, galinczios kas valanda iszkilti, liepsnos, yra įtraukta ir Suv. Valstijos ir noroms nenoroms turi skaityti teipgi savo pajiegas, kad reikale galėtu lygiai rolę loszti su Europos vieszpatystėms. Kaip tas nusisektu, parodytu ateitė, vienok Wa-

shingtono valdzios apie tai suka savo smegenis. Pradedant karę su Ispanija, kongresas įvėlyjo, esant reikalui, padauginti kariauną nuo 25,000 ant 100,000, ir pasibaigus karei, vėl sumažinti tają ant 25,000 bet iszėjo atbulai. Jau du metai kaip 65,000 kareivių tiekia pilipiniečiams amerikonzšką laisvę, o galo nei su mikroskopu nematyt. Gen. McArthur praneszė, kad be 100,000 kareivių pilipiniečiams nebus galima įteikti amerikonzskos liuosybės, ir į tą tarpą, prisiėjo reikalas apie leisti pilipiniečius ir kariauną gabenti į Kinus gynymui savų pasiuntinių ir žmonių, kad ant greito laikytų lygsvarumą su Europos vieszpatystėms, kurios nori viena antrąją pralenkti. Ameriką tokis padėjimas užtikko visai neprisirengusia, ir kad ant ateitės bent prisirengti, tą daro ir skaito jau, kiek galėtu žmonių ant nugalabijimo statyti, ginklų dirbti ir tt. Pagal apskaitymą general-adjutanto, reikale, žmonių galėtu stumti į karę isz visų Suv. Valstijų 10,343,152.

Ant Pilipinų karė tęsesi po senovei. Gen. McArthur paduoda nemenką skaitlių numirusių nuo visokių ligų, 16 net isz proto iszėjusių. Užmusztų yra 12, suzeistų gi 11. Distrikte San Miquel 11 pulko kapitonas viename paszaliniam name nžtikęs daug svarbių rasztų pilipiniečių nuo vardo „Republica Pilipinas“, kurių tuli buvo rasztyti 7 d. Berželio. Isz tų rasztų amerikona patyrė, kad pilipiniečiai buvo padarę planą užpulti ant amerikonų Maniloje ir atimti jiems ginklų bei szuvių krautuves. Teipgi rasta atsiszaukimai, kviecianti gyventojus nepasiduoti amerikonų jungui.

Maniloje tapo susektas pinigų muszimas ant Amerikos vardo. Juos dirbo amerikona ir europiečiai. Pilipiniečiai rinko meksikoniszkus

dolerius, pusę vertybės turinčius, ir iš jų darė amerikoniškus, bei dirbo popierines penkdolerines. Dirbėjai su pilipiniečiais tuos pinigus dalinosi per pusę.

Amerikonai vėl nori derėtis su Aguinaldo ir dėlto pasiuntė jo motiną iš Manilos su tam tikrais rasštais pas jį.

Amerika išlaikymui tvarkos Kuboje, keta palikti 5000 kariaunos. Rugsėjo 15 dieną tapė paskirta susivaziavimui pasiuntinių sutverti konstituciją, vienok be tiesų daryti derėjimus su kitoms šalimis dėl prekystės, ką padarys Ameriky. Ar kubiečiai pristos ant tokios amerikonių malonės, nežinia.

Pietinė Afrika. Prezidentas Krugeris ir Stein apgarsino, kad juodu nepasiduosė anglams teip ilgai, kol iszteks kariaunos, szuvių ir maisto. Gen. Roberts nutraukė dabar ant paskutinio burų miesto, Middleburg, Transvaaliuje, kuris yra per 80 mylių į rytus nuo Pretorijos. Muszys ten buvo labai didelis, vienok apie pergale vienų ar kitų, nėra dar žinių. Gen. De Wet Oranijai perkirto gen. Hunter sargybą ir pasitraukė į pietus. Gen. Little tapo užmuszta daug kareivių prie to perkirtimo. Būrų tapo užmuszta 5. Burai iszmetė vieną trukį isz relių pas Krugersdorp, kuris vežė sužeistus kareivius. Prąėjusę subatą burai su trimis kanuolėmis užpuolė ant gelžkelio sargybos per 13 mylių nuo Heidelberg, bet atėjus anglams pagalbai, burai pasitraukė.

Kapstadte buvo olandiškos kilmės žmonių susirinkimas, kurie pakelė protestą prieš Angliją už pavergimą abiejų respublikų, ir nutarė atsizaukti į karalienę, kad Transvaaliaus ir Oranijos respublikoms turi buti sugražinta senoji patvaldystė. Jeigu val-

džia to nepadarys, jie nepirkę jokių Anglijos iszdarbių, bet nuo Vokietijos arba Amerikos.

Jeigu karė užsibaigs ant burų nenaudos, tai 10,000 burų isz Transvaaliaus atkeliausę į Suv. Valstijas. Kiti jau yra persikėle į Portugalizskas valdybas ten pat, kur valdžia burams paskyrusi didelius žemės plotus.

Rytinė Azija. Kaip yra isztikrujų su pasiuntiniais Pekine, negalima žinoti. Jau buvo garsinta, buk 30 d. Berzelio visi tapė nužudyti; dabargi 20 Liepos Washingtono valdžios gavę telegramą nuo savo pasiuntinio Conger, isz Pekino, kuris pranesza, kad visi yra Anglijos pasiuntinio namuose apsupti ir kiniečiai į juos szauodo. Greita pagalba gal juos iszgelbėti nuo myrio. Szitoji zinia sumaiszė viespatystėms visus kelius, o amerikoniakai nieko nežiurėdami traukė į Pekiną gelbėti savo pasiuntinį. Nėra abejonės, kad Kinų koks valdininkas tyezioms tokia zinią arba paskalą paleido, kad laimėtu daugiau laiko susidrutinimui kad atėjimą svetimos kariaunos dar labiaus sutrukdyti. Shantung'o gubernatorius prisiuntė Amerikos pasiuntiniui ciesaiaus rasztą isz 17 Liepos kuris liepia sergėti visus svetimszalius ir kad visi dalyvavę nužudyte krikščionių busę nubausti ir visoki maisztai nuramdyti. Vienok valdžių karsztumas ir bombardavojimas bei užėmimas tvirtynės Takų, suerzino gyventojus ir maisztai labiaus iszsiplatino, visur krikščionis pradėjo kiniečiai žudyti.

Kinų vice-karalius Li-Hung-Chang tapė paszauktas nuo ciesaiaus isz Canton'o į Pekiną. Jam atvykus į Hongkong, anglai iszkilmingai jį pasitiko ir ant garbės iszszovė 17 kanuolių szuvių. Angliskas gubernatorius jo klausinėjo apie pasiuntinius Pekine,

kuris sakęs, kad iszimant Vokietijos pasiuntinį, visi buvę gyvi dar 8 d. Liepos. Vicekaraliui iszplaukus isz Hongkong į Shanghai, į treczią dieną jau anglai iszsivijo jį norėdami sugauti į atsilyginimą už savo pasiuntinį Pekine, bet nepavijo.

Tarptautiszka kariauna kiniečius iszviijo isz Tientsin atimdama 12 kanuolių; tarptautiszkos kariaunos į 800 tapo užmusztų ir sužeistų. Maskoliai isz pagiezės nužudė visus sužeistus kiniečius. Kiniečiai gi kad nepatektu jų moters į maskolių nagus, turėdami apleisti miestą, visas nužudė. Nuo lavonų mieste esanti didelė smarvė. Dabar tarptautiszka kariauna taisosi traukti ant Pekino, bet greiciaus negalės iszsiruosztai kaip apie 15 Rugsėjo dėl visokios stokos.

Kinų armija nuo 120,000 stovi ant Siberijos rubežiaus ir ardo viską, ką patinka ant kelio. Upę Amur teip gi užtvėrė dėl gabenimo visokių transportų. Kiniečiai užėmę Blagoviestczenską jau Siberijai ir jiems pakliuvusi banka su dideliais pinigais. Amur upėje atėmę vieną transportinį laivą su ginklais. Maskolija prieszais kiniečius turinti 78,000 kariaunos arti rubežiaus ir paskyrusi isz Europos dar nugabenti 500,000 kareivių. Siberijos gelžkelis tapo keliu vienos kariaunos ir nėra primama nei tavorai vežti, nei keleiviai. Laikraszcziams tapo užginta bent ką pranesztai apie įsiveržimą kiniečių į Siberiją.

Maisztai apima vis didesnius plotus. Provincijai Shaansi, per 250 mylių nuo Pekino į pietvakarius, tape nužudyta 60 misijonierių ir 100 krikščionių kiniečių. Cantone teip gi pakilę maisztai iszkeliavus vicekaraliui į Pekiną. Vidurinėse provincijose misijų stacijos tapo sudegintos ir, nespėję pa-

bėgti, misijonieriai nuzurdyti. Trijų provincijų gubernatoriai susivienijo su kunigaikszcziau Tuan ir organizuoja kariauną. Tuomi tarpu kiniečių armija susideda isz 950,000 kariaunos, iszmokintos per maskolizskus ir vokizskus apicierus su naujaisiais ginklais.

Apart Kinų, pavojus gręsia krikščzionims ir Persijai. Mieste Oroomiah jau buvęs smarkus muszis tarp maumedonų ir krikščzionių, kur abiejose pusėse tapo daugelis užmusztų ir sužeistų.

Dalis darbu.

G a i n e s , P a . Czionai tapo surastos versmės kerosino, kur laike 4 valandų pritekėjo 1000 baczkų. Toji vieta priguli Bloosburg Oil Co.

P i t t s b u r g , P a . Pietinėje dalyje miesto, gelezies liejinyziose Republic Iron Works, 5 skyriuose pradėjo dirbti.

R i d g e w o o d , N . J . Vietinėse kasyklose sustraikavo per 1000 kalnakasių dėl numazinimo algų ant 10%.

R o c h e s t e r , N . Y . Czion sustraikavo telefonų taisytojais, reikalaudami 8 valandų darbo laiko.

D e n v e r , C o l o . American Federation of Labor vyriausybė uždėjo po 2 ct. mokeszių ant kiekvino šanario, kurių skaito į 80,000, dėl pagalbos straikuojanczių cigarų darbininkų New York'e, kurių yra 9000, daugiausiai merginos.

F o r t y F o r t , P a . Vietinėse kasyklose ir Harry E. arti Wyoming tapo pakeltos algos po 15 ct. ant karo dėl 900 darbininkų.

G r e e n s b u r g , P a . Kasyklose Claridge straiakas jau pasibaigė ir pradėjo vėl dirbti.

W h e e l i n g , W . V a . La Belle Iron & Steel Co. norint pasirašyti ant kontrak-

tų dėlei algų, visi darbininkai sustraikavo.

Sherodsville, Ohio. Prosperity kasyklose nedirbus nuo ilgoko laiko vėlei pradėjo dirbti.

Hooper, Nebr. Czion tapė surasti nauji anglių plotai, turinti 3 pėdas storio, gilumoje 140 pėdų.

Portland, Ore. Czion sustraikavo dokų darbininkai reikalaudami 40 ct. už valandą darbo, o 50 ct. nakties laike. Iki šiol jie gavo po 30 ct. už valandą.

Dayton, Ohio. Sustraikavus cigarų darbininkams unijonistams, darbdaviai paėmė neunijonistus, kuriuos unijonistai einant iš darbo gerai apkulė.

Pittston, Pa. Lehigh Valley gelžkelio darbvietoje Coxtan tapo pakeltos algos visiems darbininkams.

Roberton, Ohio. The Columbia Chemical Co. stato czion naują stiklo liejynę, kuri kasztuos \$1,000,000.

St. Louis, Mo. Atsinaujines strytkarių darbininkų straiikas tęsesi tolyn. Straiikieriai visokiu budu gaiszina važinėjimą strytkarių.

Cumberland, Ind. Czion sudegė „The Cumberland Hydraulic Cement Works“, kur daugelis darbininkų neteko darbo.

Lowell, Mass. Bott Mills medvilnės audimo pabrūke vienas maszinistas apkalbėjo vieną darbininkę, kurią pasiguodus vyriausybei, apkalbėtojais tapo paszalintas nuo darbo, už ką sustraikavo 15 sandarbininkų maszinistų ir pareikalavo priimti atgal. Audėjai patyrė, kad apkalbėtojas tapo priimtas atgal, visi sustraikavo reikalaudami atstatymo jo nuo darbo.

New York. Dėlei užsidedimo ir eksplozijos alkoholiaus, sudegė parfamų pabrūkas ant 242 West 32 gatvės.

Isz Amerikos.

Pavogė 10 Dievų prisakymų.

Atlantic City, N. J. isz naujos žydų senagogos tapo pavokti 10 Dievo prisakymų per tris žydus. Rabinas vienok vagylius apskundė į sudą, kur anie teisinosi, kad tie 10 Dievo prisakymų jiems priguli, nes tik paskolinę ant trumpo laiko ir reikalaujant atgal, neatgavę. Prova nuėjo į augštesnį sudą.

Smuikas iszgelbėjo.

Buffalo, N. Y. du valkatos neturėdami nakvynės nuėjo į kokią ten pasziurę ant Fillmore Ave., bet nesutiko, kuriam gulti ant žemės, o kuriam ant suolo tenai esancio. Policijantas iszgirdęs juodviejų ermyderį, abudu nuvedė ant stacijos. Vienas isz jų turėjo smuiką, ir ant rytojaus atėjus sudžiai, iszklausinėjus kaltes ir užtėmyjus smuiką, užklause ar moka smuikuoti. Smuikorius vietoje atsakymo ėmėsi už smuiko ir pradėjo teip gailiai smuikuoti, kad sudžiai ir esantiems policijantams aszaros iszsiveržę isz akių; smuikorius smukavo liudną dainelę apie netekimą tėviszkės, po kuriai abudu paleido be baudos.

Paveldėjas \$300,000. Maskoliszkas konsulis isz New York'o jieszko Mikalojaus Lukoszevicziaus isz Pskovo, kuriam dėdė užraszė turta nuo \$300,000. Mikalojus pirm 7 metų nuo laivynės pabėgo Amerikon ir gyvenęs Brooklyne.

Visa szejmna iszmirė.

Calico Rock, Marion paviete, Ark. numirė visa szejmna, susidedanti isz 9 ypatų nuo nuodingų grybų. Visi jie mėgo labai grybus, ir pritaisius pietums skaniai valgė, ir po valandai didžiausiuose skausmuose visi numirė.

Su teleskopu pagavo vagį.

Rochester, N. Y. optiszkoje dirbtuvėje Baush & Lomb padarę darbininkai teleskopą (tolregi) mėgino jį nukreipę ant tilto per mylią tolumo, per kurį važiavo farmerys, o kuriam isz užpakalio priėjęs vagis pavogė skrynutę sviesto ir po tilto pakavojo. Darbininkai tą apreiszkę policijai, kuri farmerį susitikus pasakė jam, kad pavogtas yra sviestas ir nuvykusi į tą vietą rado sviestą ir sugavo vagį.

Centas per mažai.

New York'e szv. Leono katalikiszkoje bažnycioje kun. T. J. Ducey pasakė savo parapijonam, kad praėjusį nedėdienį sukolektavojęs bažnycioje 900 centų ir daugiau jau nepriimsęs jų, kadangi aukavimas cento yra tiktai paniekinimas bažnycios. „Nieks tikrai tikintis į Kristų nedrįs duoti cento ant užlaikymo ir platinimo Jo szv. tikėjimo. Butų tai tik iszjuokimas tikėjimo aukaujant centą“ tarė kunigėlis. Kur didesni pinigai, ten geresnis ir tikėjimas.

Neprotinga baika.

Manchester, Va. James Kitchen miegojo lauke, kurį radę jo draugai susimislyjo pabaiškauti apipildami miegantį smala ir plunksnomis. Kitchen pabūdęs mėgino smalą nusivalyti gramdydamas su peiliu, paskiaus su kerosynu mazgoti, bet nieko negelbėjus jis pasiėmė gazolino, kuris jam netik smalą bet ir skurą nuėdė. Kitchen vargu iszliko gyvas.

Kunigas szerifu.

Kun. Hendrick, klebonas szv. Brigidos parapijos Charlotte, N. Y. yra dideliu prieszū girtuoklystės ir kad jis galėtu stabdyti girtuoklystę, pasirupino sau urėdą szerifo pagalbininko ir nedėliomis bei atliekamam laike atlanko vietas, kur tiki rasti girtaujancią jaunuomenę bei girtuoklius ir resztavoja. Labiausiai jis da-

boja karziamnykus kad neparduotu svaiginanczių gėrymų jaunuomenei ir girtiems jau, ir kad nedėliomis nieks negautu gerti, kad karziamos nedėlioms butu su neuždengtais langais.

Karszczio aukos.

New York'e 16 ir 17 Liepos nuo saulės karszczio, kur pavėsyje buvo į 98 laipsnius numirė 33 vaikai ir 47 suaugę žmones; susirgo arba apsilo per 100 žmonių, kurie guli ligonbuciuose. Virszutiniai gyvenimų gyventojai negalėdami kambariuose miegoti, atsigulė ant lėksztų stogų, kur keliolika tokių nusivertė užmigę žemyn net nuo 5 augštyų. 200 arklių teipgi apsilo nuo karszczio isz kurių 20 pasiuto ir turėjo but nuszauti. Susirgusiejie arkliai tapė nuvežti su ambulansais per gyvuolių apsergėjimo draugystę į tam tikrus ligonbuczius. 260 kaczių ir szunų pusiaugyvių nuo gatvių tapo surinkta.

Duosnus milijonierius.

Chicagoje numirė T. B. Blackstone, turintis \$6,000,000 turto, kuris paskyrė szeszios labdaryngoms institucijoms Chicagoje po \$25,000 ir \$100,000 įrengimui knygyno Branford'e, Conn.—Kad teip ir lietuviai turėtu kokį gerą milijonierių?

Neteko paczių.

Stockett, Mont. vienas slovakas parsikvietė savo paczią isz tėvynės ir ant tos linksybės kelė kaipo antras vestuves. Susirinkus svezciam pacziutė pamacziusi daug gražesnių vyrų atsisakė nuo savojo ir priiplakė prie vieno isz svezzių. Visi perkalbėjimais nieko negelbėjo. Vyras tada pareikalavo kelionės kasztų, ką jam anas vyriszkis ir sugrazino. Jeigu nebutu kelės antrų vestuvių, nebutų nustojęs paczių.

Boikotas.

Kovoje su prieszu žmogui priseina vartoti daug įrankių. Vieni stacziai sunaikina jį, atima jam gyvastį, kitigi to nedaro, prispiria prieszą pasiduoti ilgu alkinimu ar kitokiu budu. Kovoiant, reikia žinoti tiejie budai. Bet isz kur tą dasizinti?

Vieni sako, buk reikia imti tik savo budus, koks bus, toks, kad tik savo. Be abejonės yra tai paklydimas. Reikia užlaikyti savo tiktai, kas yra gera, o jeigu svetimas yra geresnis, tai prisisavinti jį. Juog kaimynai daug laiko padėjo ir vargelį vargo, kol daėjo iki to, ką turi. Kam gi kitas turi tuo pacziu klaidziu ir klampiu keliu eiti? Geriaus stacziai isz to pasinaudoti ir pritaikinti prie mūsų sąlygų ir padėjimo.

Sziame straipsnyje noriu supazindinti skaitytojus su vienu tarp miesto darbininkų isziplatinusiu kovos budu — su *boikotu*.

Darbininkai, paprastai jau organizuoti (esantieji draugystėse) apskelbia boikotą ant ko norint, t. y. perstoja vartoję keno norint iszdirbius. Toksai pabirkantas, negalėdamas parduoti kur kitur savo iszdirbio, turi pasiduoti savo darbininkams. Prispyrią jį prie to bijojimas prastoti savo uždarbio.

Darbininkai apskelbia boikotą netik priesz kokį pabirkantą ar dvarponį, bet ir priesz netinkantį jiems laikrasztį, pirklių ir tt. Jie užgina pirkti keno norint iszdirbius ar tai alų, degtinę, popierosus, laikrasztį ir tt. savo draugams ir, jei gali, stengiasi pritraukti kitus, praszalaiczius. Toksai, priesz kurį pradėtas boikotas negaus nė darbininkų, nė tarnų, nė parduos savo tavorus. Juo didesnė bus vienybė, tuom tikriaus ir greiciaus bus nuveiktas pabirkantas, ar dvar-

ponis, ar kas kitas.

Kaip jau priminiau, boikotą apskelbia toki darbininkai, kurie supranta, savo reikalus, kurie jau yra susivienyje į draugystes. Kiekvienas neklausantis didumos yra draugų baisia nubaudziamas, kaip ir visur iszgamos.

Be abejonės, galima pradėti boikotą tik priesz tokius ponus, kurie patys sunkia ir geria svetimą kraują, ir neduoda gyventi kitiems, apseina skaudziai su tais, kurie juos maitina, apvagia juos. Jeigu nebus svarbios priezasties, negalės pritraukti prie savęs kitų ir praszalaiczių ir tokiu budu boikotas gali neįvykti.

Bet svarbios priezasties ir vienybės tarp boikotuojanczių dar permažai. Reikia iszrinkti patogus ir atsakantis laikas. Toliaus boikotuoti galima ne visus pabirkantus. Pažiurėkime, kaip tai reikia atlikti.

Galima nepirkti ir nevertoti tik tokius daiktus, kurie iszdirbami yra dėl szios luomos ir vietos, ir tik czionai tėra jie suvartojami ir iszperkami. Boikotas neturės jokios naudos, jeigu darbininkai nenorės pirkti daiktų, kuriuos iszdirba iszvežimui svetur, o jų ant vietos mažai teiszperka; taigi ponas nedaug prakisz nuo tokio boikoto.

Iszdirbiai gali buti suvartojami ir iszperkami paczių ponų ir apszviestunų, kaip antai: brangumynai, gelumbės vynas ir tt. — boikotas priesz tokių daiktų pabirkantą nedaug teįveiks.

Toliaus reikia veizėti į tą, ar ponas daug uždirba per tą laiką, ar kartais jo darbas nėra nupuolęs. Gali atsitikti, kad tuo tarpu pabirkantas nereikalauja darbininkų, nės, paveizdon, jau yra prisidirbęs daugybę, o iszdirbiai gabenam svetur. Tokiam boikotui ponas dar dziaugsis: daiktai gabenami svetur, o darbininkų jau jam nebereikia, atsi-

traukus patiems ir mokėti nereikės.

Taigi žiurintį tas visas aplinkybes tegalima pradėti boikotą.

Dabar pažiurėkime į jo istoriją, į jo pradžia ir ugį. Isz karto boikotas, kaip ir kiekvienas daiktas, negalėjo tapti tokiu koku jis dabar yra: nes nieko žmogus isz prigimimo neturi, turi iszmokti nuo kitų, o tie turėjo daug vargo matyti kol jį pagerino.

Boikoto pradžia galime susėkti jau viduramziuos, pirm kelių szimtų metų.

Gizai (darbininkai) prie kurpių, siuvėjų, norėdami bjauriai apseinantį meistą pamokinti, kaip reikia žmoniskiaus ir szvelniaus apsieiti, patys iszeidavo ir užgindavo kitiems pristoti pas tokius meistrus. Szitie noroms—nenoroms sutikdavo ant gizų reikalavimų.

Gizai tą viską iszmoko nuo paczių meistrų, kurie jau seniau teippat darė su meistras. Jeigu koks meistras elgtųsi neatsakancziai ir tuom kenktu kitiems meistras, tai jie visi paniekindavo ir szalindavosi nuo jo. Tokiu budu meistras budavo prispiriamas taikintis prie visų meistrų, eiti iszvien su visais, o neiszsiskirti.

Vienok tikrą pradžia boikoto rasime labai nesenuose laikuose.

Nors boikotas yra dabar vartojamas maž kone visuomet tarp miesto darbininkų, vienok jis prasidėjo sodziuje. Tėviszkė jo — nelaimingas, prispaustas Yrių krasztas (Irlandija).

Jis priklausio Anglijai, kuri slėgia ir labai spaudžia ją. Aczių tam Yrai (Airiai) labai nuvargo ir daugelis turėjo, kaip ir mes, iszkeliauti į Ameriką.

Yrių kraszte žemė priguli keliems dvarponiams (landlord'ams), kurie padalina ją į yvairaus didumo gabalus ir

iszleidžia ant arendos smulkiems ukininkams (arba farmer'iams) už didelius pinigus. Todėl jie vargingai gyvena.

Vieno tokio dvarponio (lordo Erne) užveizdas Karolius *Boykott'as*, jau pirm 25 metų, slėgė tuos arendorius. Toks jo pasielgimas suerzino aplinkinius gyventojus ir užtraukė ant savęs tik neapykantą. Ko labiausiai suerzinimas apsi-reiszkė 1879 metuose. Tuomet ukininkų draugystė („nacionaliszka ukės lyga“) nutarė kariauti su szituom Boikottu. Visi jo darbininkai atsisakė nuo darbo atėjus rugėpjutei ir iszėjo; tokiu budu jis negalėjo nuvalyti javų nuo laukų. Tarnai apleido savo vietas, teipogi iszėjo. Tada, Boikottas subruzdavo jieszkoti darbininkų kur kitur; apvažinėjo visą savo krasztą, bet niekur jų negalėjo gauti. Nors tukstancziai pusalkių valkatų butų sutikę dirbti už menkiausia alga, bet ir jų dabar negalėjo gauti: bijojosi kitų. Vežėjai neapsiimdavo jo pavėzinti, vieszbucziai primti į nakvynę jį, mėsininkai, duonkepiei, pirkliai — niekas neparduodavo savo pirkinių jam, o kada Boikottas norėjo vežti savo nupenėtus gyvuolius parduoti, geležinkelio užveizdai neapsiėmė vežti jo gyvuolių.

Dabar ant savęs datyrė ir pajuto, kad tai yra neapykanta ir persekiojimas.

Vyriausybė tada atėjo jam į talką. Su jos pagelba jam pasisekė nusisamdyti darbininkų isz tos szalies, kur dar ukininkų draugystė („Lyga“) neturėjo įtekmės. Darbininkus apstatė kareiviais, kad neapniktų ant jų, pristatė į dvarą prie darbo. Bet buvo jau per vėlu: javai iszbiro, vėjas iszkulė juos, nebuvo, ką veikti darbininkams, turėjo grįžti atgal.

Už vieną tik kareivių pašelpą Boikottas užmokėjo 25,000 rublių, o kiek jis pra-

kiszo, tai vargu ir sužinoti! Boikottas, visų neapkenčiamas ir visai nuvargęs turėjo sprusti į Ameriką 1881 m. Bet 1883 m. vėl grįžo ant „žaliosios salos“ (Yrių žemės arba Irlandijos), jau persimainęs.

Nuo vardo szito Boikotto ir kova tokia tapo pavadinta *boikotu*.

Matėme, kad prieš tokį turtingą žmogų veikė ukininkų draugystė, visur jam kliūtis darė, visur jau uždarbi atimdavo.

O kas žin, ar pas mus galimas boikotas? — Man rodos, kad galimas. Žinoma neteip, kaip tenai buvo padaryta: ten padėjimas nevisai toks pat, koks pas mus.

Juog galima, paimkime, norint pamokinti kokį norint poną, pirklį, niekur jam nepadėti, nieko nuo jo neimti. Besikreipdami *tik prieš savųjų* ir szalindamiesi nuo tokių ponų, tuom jau prispirsime persimainyti, ar iszeiti ten, isz kur atėję buvo. Galima jug tokiu budu praszalinti visus svetimtauczius. Negavę duonos turės neszinties kitur duonos jieszkoti. Prie to reikalinga yra vienybė, be jos, tai nieko neįveiksi, o tuos, kurie neklausys, iszsiskirs nuo daugumo, darys adverniskai, galima yvairiai pamokinti. Tam yra daug visokių įrankiu ir budu.

Jau ir pas mus galima pastebėti tokį darymą, alkinimą ir nedavimą paszalpos. Nekartą daro teip su kunigais: kokiam bjauriam žmogui ir lupikui visai kalėdos neduoda. Ir tai yra kuogeriausias budas, nereikės ir vyskupo praszyti: ar pats iszspruks ir praszytis vyskuko iszkelti, ar vyskupas nelaukdamas nieko pats pradės tyrinėti.

Nesyki man teko pastebėti tokį pat iszvarymą malunininko, jeigu jis bemaldamas nuvagia. Nebeveža į tą maluną, veža kur kitur, nors ir toliaus.

Taigi isz gyvenimo kitų szalių, teip ir mūsų paczių matėme, kad su priešais geriausias budas, jei galima, tai muszti per jų kiszenių. Netekę pinigų ir duonos kashio turės kraustyti laukan.

Prie gerų pusių szitokios kovos budo, reikia pridurti, kad jis yra nekaltas, tai yra nėra jis persekiojamas valdžios, niekas negali prispirti imti ir pirkti ką nuo ko. *Bet norint laimėti reikia vienybės!*
Žmogus.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Minersville, Pa. Jau buvo gana raszyta apie vaidus Minersvillės lietuvių dėlei dviejų bažnyzių. Mat vieni trozsko naujos bažnyzios, kitigi norėjo pirkti seną bažnyzią nuo pratestonų, ką ir padarė sulygdami ant \$1,800,00; \$800 užmokėjo jau, o \$1000 liekasi skoloje.

Paszventinimas tos protestoniskos bažnyzios į katalikiską atsibuvo subatoje 7 d. Liepos. Kunigų nors buvo užkviesta daug, vienok neatvyko; buvo tik kun. Pautienius ir kun. Milukas. Draugystės teipgi buvo užkvistos apart vietinių ir isz kitur, bet neatvyko apart New Philadelphios. Vieni kvietė kad atvažiuotu, kitigi vėl raszė, kad sėdėtu sau namieje, nes kilęs kraujo praliejimo. Vienok nežiurint ant tokios piktos paskalos, neprotinga butų buvę važiuot draugystėms isz Shenandoah arba Mahanoy City, sugaiszti dieną ir dar iszleisti keletą dolerių nereikalingai. Vietinės draugystės po didelių vaidų liktai dalyvavo parodoje ir iszkilmėje; mažesnė dalis sanarių viskam priesztaravo ir nenorėjo eiti parodoje, ir bėgo pas taikos sudžią tai bulmistrą, kad tiejie užgintu parodą. Sudžia ir bulmistras juos iszvarė. Mat norėjo atsikerszytie už

nenorą naujosios bažnyzios, kurią jie buvo jau pradėję statyti, ką vyskupas jiems sustabdė.

Pirmiaus budavo visokias kaltes mes priskaitydavom valnamaniams, vienok jie mums niekur neėjo už akių nei kenkė. Visą ermyderį kėlė patys karsztieje katalikai, kas nėra žmoniszku nei katalikiszku. *Parapijonas.*

Newark, N. J. Sztai ir mūsų „Grazinos“ draugystė prisiunczia \$3,00 ant parodos reikalų. Mūsų draugystė 12 d. Geguzio kėlė pokylį ir delto atlikus keletai dolerių, aukauja tautos reikalams.

Teipgi prie progos vardan draugystės „Grazino“ isztariame szirdingą aczių už pagelbą laike pokilio szioms ypatoms: J. Gaubiui, V. Praniui, K. Szvabai, A. Dapsziui, S. Praniui, Ign. Andriusziui ir p. Vitkui.

Vardan draugystės „Grazinos“ *Agota Praniene ir Teodora Areliuniute.*

Pittsburg, Pa. Iki sziu metų Pittsburgo lietuviai niekaip neprisirengė sutverti kuopos T. M. D. nors apie tai sanprotavo, bet rodosi neturėjo gana dršos. Tiktai 1 d. Balandzio susitarė pulkelis gerų tautiecių ir sutvėrė kuopą, prie kurios sziantien priguli 36 sanariai, mylinti savo tėvynę, mokslą ir apszvietą. Mūsų kuopa gyvuojanti jau ketvirtas mėnesis, nutarė atlaikyti vieszą susirinkimą su prapalboms dedėlioje, 29 Liepos, Vytauto knygyno rumuose, po num. 2224 Forbes str. ir prasidės ant 3 val. po pietų. Kalbėtojais bus vietiniai sanariai ir inteligentai isz apielinkės. Delto užpraszome visus brolius lietuvius ir lietuvaitės isz Pittsburgo ir apielinkės atvykti ir prisiraszyti prie mūsų T. M. D. kuopos ir pasiklausyti tautiszku prakalbų.

Pirmsėdis *J. Jasaitis,*

Gilberton, Pa. Mūsų T. M. D. kuopos susirinkimas atsibuvo 1 d. Liepos, kur tapo iszparduotos knygutės „Ką turime veikti dėl mūsų iszganymo“ ir „Vienakis“, už kurias tapo surinkta 45 ct., 5 ct. tapo paaukauta. Juozas Rasmusas damokėjo 55 ct. savo metinės. Nutarta tapo, kad iki ateinanzių naujų metų (1901) visiems pilnai užsimokėjusiems sanariams, naujai prisiraszantiems, butų duodamos visos knygutės T. M. D. iszleistos. Nuo naujų metų duoti tiktai iszleidziamas paskiaus knygas. Galiausiai tapo nutarta parengti prakalbas prie progos parsikvieziant kalbėtojus isz kitur.

A. Ilgunas.

Lietuviu pasiguodims

Dr. J. Szliupui, Scranton, Pa.

Guodotinas Tautieti!

Draugystė Szv. J. K. Thomas, W. Va. laikė savo susirinkimą 1 d. Liepos ir nutarė szauktis prie Tamistos, praszdami rodos, kaip reikia apsiginti nuo tokių skriaudikų, kaip kad dabar mes esame skriaudziami nuo vietinio daktaro Hofmano. O buvo sziteip: Praėjusį pavasarį pradėjo sirgt pas mus vaikai gerklėms ir keli nunirė; daktaras H pastatė palicmoną prie durų ir nei vieno ne iszleisdavo nei įleisdavo į tą stubą kur sirgo lietuviai (prie anglikų to nedarydavo), tik vyrus, katrie pasiskundė kad neturi ką valgyt, tai tuos leisdavo į kasyklas dirbti. Dabar dvi sanvaitės atgal apsirgo pas D. vienas žmogus, tai D. partraukė daktarą isz Davis'o; tas apžiurėjęs ligonį, pasakė, kad jis serga ant linpanczios ligos (jam skaudėjo biskį gerklę ir galvą porą dienų) ir delto liepė eiti prie vietinio daktaro. Vienok D. pirm negu eiti prie to daktaro (bijodamas kad ne uždarytų jo stubos), pirma iszsikraustė į

miestą pas szvojerį su visa szejmyna, o taji ligonį paliko vieną stuboje. Kaip tik vietinis daktaras H. dasigirdo kad teip D. padarė, nieko nežiurėdamas, paėmė D. ir jo szvojerį ir burdingierius ir su policijantais sugražino atgal į tą stubą, isz kurios buvo iszbe-gęs. Suvarė visus į du mažu kambariu; moteris, vaikus ir burdingierius kaip D. teip ir jo szvojerio, isz viso 13 ypatų, o ligonį vieną ant aukszto. Per sukruzimą tiek žmonių laike tokių karszczių gal ir tarp sveikų atsirasti liga, o kad nepabėgtu isz tos stubos, pastatė du policijantu ant die-nos ir du ant nakties; langus užkalė lentoms, nors tas ligo-nis yra visai sveikas. Pereitą sanvaitę buvo keli vyrai nuėję pas tą daktarą ir prasžė kad leistu į darbą; dr. atsakė kad neleisės be 5 arba 9 nedė-lių isz tos stubos, kad ne isz-nesztu ligos. Katė buvo isz-szokusi per langą, tai ją nuszo-vė, visztas ir szauo. Tik mum dyvai kad da jie karvių neszaudo kaip D. teip ir jo szvojerio, ir da juos paczius iszleidžia parsivaryti karves isz girios arba isz miesto. Burdingierių nei vaikų ne isz-leidžia visai isz stubos. Mes matydami, kad jis laiko mus visai ant juoko, ir girdėję per laikraszczius apie Tamista, kaipo užtarėją lietuvių, susi-rinkę nutarėm klausti Tamis-tos rodos, kaip mes galėtu-mėm padaryti, kad paliuosuo-ti tuos vyrus, ir ar mes negalė-tumėm tą daktarą apskusti už-tokius jo darbus. Jeigu Ta-mista supratęs mūsų mislį ga-lėtumėt paimti virszų per su-dą, mes parsikviestumėm Ta-mistą į Thomas ir apmokėtu-mėm Tamistai kasztus ir pa-žiurėtumėm ar teisingai teip daro tasai dr., kuris su lietu-viais nežmoniszka apsieina, neduodams gerų gyduolių ir kurio negali prisiszaukti laike ligos. Kompanija dėl jo at-

laiko ant mėnesio po vieną dolerį nuo kiekvieno mainie-rio. Tamista žinodams visas tiesas szios szalies, duokit mums rodą, ar mes negalėtu-mėm kaip norints nusikratyti jo už tokius darbus.

Dr. sekretorius.

Isz Pilipinu.

Dr. J. Szliupui!

Garbingas Tautietii!

Apie Tamstą senei jau gir-dėjau, pirmiaus jau kaip isz-keliavau isz tėvynės Lietuvos pirm 13 metų. Iszkeliavęs isz Lietuvos nuvykau į Liverpoo-lį, kur pagyvenęs pusantrų metų keliavau Amerikon 1888 m. į Shenandoah, Pa. kur tankiai Tamistą atlanky-davau ir noriai Tamistos pra-neszimų susirinkimuose klau-sydavau. Isz Shenandoah nuvykau į Mass. valstiją, pas-kiaus į Illinois, kur 5 metus dirbau drato pabrake Wauke-gan, ir gerai uždirbdavau, bet budamas tarp „gerų“ draugų veik viską pragerdavau. Mat prie kokių pristoji, tai tokiu pastoji. Apie skaitymą laik-raszczių nebuvo kada mislyti. Galiausiai susimislyjau pasi-duoti į kariumenę 1898 m.; nugabeno mane į Tampa, Fla. o paskui į Santiago ant Ku-bos, kur reikėjo sergėtis, kad koks ispanas nenuszautų. Pa-sibaigus karei su Ispanija, ma-ne paleido parvezę į New York'ą. Tada vėl isz antro karto pasidaviau kariumenėn ir tada mane nubugdė į Alas-ką, kur mėnesį pabuvus gavo-me paliepiam keliauti į Pili-pinus. Isz Alaskos iszkeliavom 19 Geguzio 1899 m. į San Francisco, isz kur paskui 15 Berzelio leidomės į Pilipinus. Ant Honolulų salų buvome tuom kartu, kaip laidojo jų karalienę. Artinantės prie Pilipinų salų priplaukėm kal-ną, isz kurio vertėsi augsztyn ugnis. Pagal pasakas isz Lie-tuvos, buk pekla esanti vidu-

ryje žemės, akis isztempęs žiu-rėjau, ar nepamatysiu koki velniuksztį su kabenėku, į ką įtikejau skaitydams gyveni-mus szventųjų, bet nei vieno nemaciau. Pirmą kart pa-maczius ugnekalnį (vulkaną) tamsiam žmogui, isztikrųjų rodosi kad tai pragaras. Nu-kakę į Manilą ir 5 dienas pasilsėję ėjome jau į kalnus tarp pilipiniecių laisvę pla-tinti. Ne vieną naktį duobėje pergulėjau, ne vienas tukstan-tis kulkų nuduzgė, ir ne vieną susimuszimą su pilipinieciais turėjome kol juos iszblaszkė-me. Nuo Gruodžio mėn. mu-sų pulkas esti Maniloje. Pi-lipinieciai buvo padarę suta-rimą ant 25 Geguzės iszdeginti Manilą, tai mes naktimis turė-jome labai sergėti, kad to su-tarimo jie negalėtu iszpildyti. Dabar Pilipinuose yra labai dideli ir tankus lytus, viskas pažliugę, purvynas neiszbre-damas. Kariaunoje tarnauti yra nelengva ir asz nelinkiu nei vienam lietuviui to skur-do, kurį iszskurdau. Pili-pinuose gyvenimas žmonių man nepatinka. Mokyklų nėra apart puikių augsztų bažny-czių, kuriose dabar mes gyve-name. Ne vienas pilipinietis nesžė ant peczių akmenį kas žin kaip toli, kol pastatė tais bažnyczias, ir matyt jiems nu-sibodus akmenis nesžti, pasi-ėmė nusikratyti katalikiszko Ispanijos jungo.

„Vienybę“ gauname ir skai-tome pasidalindami. Mes czion keli lietuviai taremės su-sidėję prisiusti keletą dolerių paszalpai mūsų kankintinių Siberijon, už platinimą lietu-viszkų rasztų, isztremtų.

Juozas Vosylius.

Apie „Motinelę“

Senei pageidaujama „Moti-nėlės“ draugystė rods susitvė-rė, tikrai gailu kad jos sutver-tojai pasielgė senoviszku virsz-valdancziu budu. Komitetas,

tapo rinktas ne visuomenės, kaip priderėjo visuomeniszka organizacijai, pats save iszsi-rinko, užsitvirtino ir apsirube-ziavo tuomi, kad neturintis daug pinigų neturi balso rin-kime vyriausybes. Branduo-liu to viso yra baimė ir tai ne maža. Jeigu komitetą butu rinkusi visuomenė, tai gal bu-tu tapęs maiszytas komitetas, kaip parodos, arba kunigas nei vienas nebutu patekęs į komitetą dėlei vaidų jau paro-dos komitete buvusių. Parodos prezidentas palaidojo kunigų įtekme ir lyg tyczioms parodė, kad kunigo į visuomeniszkus komitetus rinkti negalima dėl szventos ramybės. Kokia „Motinelės“ pasekmė, matoma gana aiszskiai. Visuomenė rodosi kurczia ir aukos ne-plaukia. Keno tame kaltė, tegul sprendžia visuomenė?

„Motinelės“ mieriu yra isz-kariauti Lietuvai ir lietuviams laisvę zodzio, kelti tautos dva-sę per agitaciją, lietuviystės agitatorius szelpti pinigiszka. Ir tikrai ant juoko tikrai „Mo-tinelės“ įstatymuose tas įraszy-ta. Argumentų geresnių ne-reikia. „Motinelės“ kasierius, kun. Szedvydis, su pagelba policijos užgynė prakalbas „Lietuvos Dukterų“ draugys-tei 27 Geguzės. Tai kariavi-mas už laisvę zodzio, kelimas tautos dvasės per agitacija!!!

Man rodosi butu gerai, kad mes amerikieciai prisidėtume prie „Daukanto Mantos“ draugystės Lietuvoje, sutver-dami jos szaką Amerikoje, isz-renkant komitetą per visuo-menę prie to prisidedanczią?

Thorp, Wis. 16 Liepos.

F. Mikolainis.

Apie Szliselburgo bastiliją.

Netoli nuo Petropylės paupi-je Nevos yra mažas miestukas su 6000 gyventojų, vadinamas Szliselburg, kur yra pastaty-tas kalėjimas, „gyvųjų grabu“ va-

dinamas. Pagal pranesimą „Raudonojo kryžiaus“ draugystės (dėl szelpimo politiszki prasikaltėlių) per paskutinius 14 metų, tame „gyvųjų kalėjime“ buvo 55 polytiszki prasikaltėliai, isz kurių 27 numirė; nuszauti tapo 2, pakarti 7 (kurie reikalavo nuo kalėjimo sargų iszpildymo įstatymų), pasikorė 2, viena moteriszke pasipjovė, kita susidegino; nuo džiovos numirė 8, nuo vėžio ir nukudėjimo bei kitų ligų numirė 5, isz proto iszėjo 2. Paleista isz „gyvųjų grabo“ tapė 10, kurie nukakę į szaurrytinę Siberiją mislyjo rojui esą. Tuom tarpu Szliselburge esą 14 prasikaltėlių, tarp kurių yra ir Vera Figner, daininikė caro operos. Kaliniai daugiau siai serga ant nervų, džiovos ir skilvio ligų. Knygas jiems duoda skaityti tiktai tikėjimiskos įtalpos, labai retai kokių pasakų arba moksliszkesnė knygą. Su gentimis labai retai daleista jiems pasimatyti arba susiraszinėti.

Isz visur.

Austrijos konsulis Jeruzolime, besimaudydams tarpžeminėse jurėse, pas Jaffa, prigėrė.

Vokietijoi siautė baisios audros su perkunijoms ir debesų pratrūkimais. Mieste Wuerzburg audra sugriovė didelį namą ir užmuszė 6 žmones. Cronenberge tapė teip-gi keletas žmonių užmuszta. Apie Kassel tapė visi sėjymai vandens nuneszti ir prigėrė daugelis žmonių bei gyvuolių.

Czekijoi buvo jauziamas žemės drebėjimas. 60 sudrebėjimų tėmytojai suskaitė.

Amerikos pasiuntinys isz Frankfurto, Vokietijoi, pranesza, kad dėlei brangumo visokios mėsos, net ir arklienos, esanti žmonių valgoma net szunų mėsa ir priskaitoma prie

geriausios. Valdžia užgynusi įvežimą mėsos ir gyvuolių isz užrubežės, priverczia savo gyventojus stvertis prie szunie nos.

Vokietijoi praėjusę sanvaitę buvo žiemos szaltis ir pusnys, kur nuszalo daug javų. Austrijoi, Alpų žemėje, suszalo Hamburgo teatro dainininkų mokiniojas.

Poznaniuje tapo nusudytas ant dviejų mėnesių redaktorius lenkiszko laikraszcio „Praca“ už rasztą, kuriame rodyjo lenkams neparduoti savo žemės vokiecziams.

Rotterdame, sustraikavo dokių ir geležinkelių darbininkai. Straikieriai kėlė demonstraciją, ant kurių tapo paszaukta kariauna, kur straikieriai sužeidė 10 kareivių. Teip tikusis kariauna tapė padauginta ir kariszki laivai net gavo paliepiną szauti ant straikierių.

Mieste Werdau, Saksonijoi, sudegė verpinyczia firmos Hugo Schmelzer, kur 300 darbininkų liko be darbo.

Paryžiuje, policija atrado dirbtuvę netikrų Brazilijos pinigų, kurie turėjo padarę net 4 milijonus frankų, vienok nieko jų dar nebuvo iszleidę.

Odesoje, per sekmines buvo lioterija vardan maskoliszko poeto Puszkino, kurios visa nauda 58,600 rublių tapė apversta ant pastatymo namų ir juose užlaikymo pavargusių maskoliszkių rasztininkų senatvėje. Namai bus pastatyti vardan Puszkino. Szitą užmanymą pakelė iszleistojas gudiszko laikraszcio p. Nabrockis, ragindamas aukauti ant to visokius daiktus ir pinigus, ir kas sanvaitę laikrasztyje garsino aukautojus su jų aukoms. Isz visokių niekniekių per lioteriją tapo surinkta tokia milijoniszka suma. Kad ir lietu-

viai teip darytu visokius laimėjimus ant tautiszkių reikalų?

Vokietijoi, Graudenz'o kalėjime, keturi kaliniai užmuszė sargą. Vienas isz jų apsilviko sargo drabužiais ir prisijuosęs kardą iszvedė savo draugus per miestą ant laisvės. Du pabėgo o antruojai du pasisekė vėl sugauti.

Ukiszka draugystė isz Siedleckos gub. užmanė mokėti kiekvienam darbininkui 300 rublių, kuris per 20 metų dvarė bus savo spēkas palikęs. Dvarokai svetur daugiau uždirbdami pameta dvarus ir tujų liekasi nenudirbti laukai. Dvarų savininkai tokiu budu mislyja dvarokus sulaikyti nuo iszeivystės, bet tie 300 rublių mažai ką gelbės tam, nes svetur darbininkai 300 rublių užpelno daug trumpesniame laike.

Mieste Rheine, Vokietijoi, 90 žmonių apsirgo nuo sugedusios arklienos.

Vokietijoi buvo daugelis kratų pas įtekmingesnius lenkus; valdzia jieszkojo rasztų ir pinigų ant prikėlimo Lenkijos. — Žvirbliai bijo kaliausės.

Paryžiuje 14 d. Liepos iszkilmingai tapė apvaikszciojamos sukaktuvės maisztmezcio. Susimuszimų tarp žmonių nebuvo.

Hamburge sustraikavo 1200 garlavių taisytojų. Valdžia negauna laivų transportams gabenti į Kinus.

Isz Austrijos tapo iszvaryti du vokiszki pastoriai — misijonieriai, kurie varė agitaciją priesz katalikus, kalbindami juos prie protestantizmo. Iszvarytiejie reikalauja dabar atlyginimo nuo Austrijos. — Dar gal pakilti karė, kaip Kinuose dėl misijonierių.

Reino provincijoi trijuose miestuos, Gladbach, Bocholt ir Kaiserslautern dėlei karės su Kinais, sustojo darbas szaudyklių pabriuose ir 2800 darbininkų liko be darbo.

Rotterdame, Olandijoi, straičiuoja 12,000 dokių darbininkų. 170 laivų su tavorais turi stovėti neiszkrauti.

Popiezius iszleido piemeniszkią laiszkią ragindamas visus katalikus melsti Dievo vėl įvykdinimui santaikos Kinuose ir už nužudytų misijonierių bei krikszcionių duszias.

Kinuose gyvena isz viso 17, 193 svetimžemių, kurių dėl dabar nužudys keleriopai daugiau žmonių. 1899 metuose Kinuose buvo 5562 anglų; 2440 japonų; 2335 amerikonių; 1621 maskolių; 1423 portugalų; 1183 prancuzų. Visi szitie svetimszaliai 1899 m. turėjo 933 pirklybos vietas.

Pragos vokiszkam teatre susimuszė cekai su vokiecziais. Susimuszus turėjo buti pertrauktas perstatymas ir užgesinti žiburiai. 36 pesztukus suaresztavota.

Pittstono miestas apskustas.

P. Dilionis apskundė Pittstono miestą, majorą Corcoran ir virszininką policijos Loftus ant \$40,000 atlyginimo už neteisingą suaresztavojimą. Advokatai Jenkins ir Fuller yra apsiėmę varyti tą provą.

Piknykas!

Susivienyjimo L. A. kuopa isz Glen Lyon ir Wanamie, Pa. kelia puikų piknyką sabatoje, 28 d. Liepos, Power House Ground, Wanamėje. Prasidės nuo pietų ir tęsis iki pusnackiui. Pelnas bus apvercziamas ant įrengimo knygyno. Laike szokių bus prakalbos.

Visus lietuvius užpraszone atsilankyti. *Komitetas.*

Augis darbininku judėjimo Lietuvoje.

lietuviams spaudos ir t.t. Toksai veiklumas partijos nė maž neprieštarauja jos programo valyvumui, kaipo luominiam, nes visuose savo veikimuose partija visada ir visur jį užlaiko....

Kaipo paveizda jos veikimo už politiškas ir tautiškas tiesas lietuvių tautos, galima paminėti platintus atsišaukimus iš priežasties atidengimo Vilniuje paminklo Muravjevui-Korikui. Šie atsišaukimai netik buvo platinami tarp kaimų ir miesto gyventojų, bet liko perspausti ir užrubežiniuose laikraščiuose įvairių vakarinių viešpatysčių...

V.

Padarysime dar sutrauką tų visų atsitikimų, kurie šiokių ar tokių būdu stygavoja apie augį darbininkų judėjimo Lietuvoje. Pradžia organizuoto darbo tarp darbininkų siekia 1892 metus. Pirmas susitaikinimas tam tikros partijos po vardu lietuvių social-demokratų įvyko sekančiuose 1893 m. Tokiu būdu visas judėjimas ir visa organizacija vos tik neperseniai užgimė, o per tai sprendžiant apie atliktus šio judėjimo darbus, nereikia užmiršti apie jo jaunystą. Kaip prie kiekvieno jauno judėjimo, taip ir čion, be jokio abejo, buvo daromos klaidos, iškrypimai, kurie tai įvyko ar tai iš priežasties paviršutinio, nerimto išpažinimo abelnai reikalų visos Lietuvos, ar tai dėkui karštam užsidegimui ir įtikėjimui tiems naujiems siekiams, kurie tarpe darbininkų pasklido. Kas liko netikusiai atlikta arba kas buvo užmiršta, su laiku, augant abelnam judėjimui — tikimėsi bus atitaisyta, bus papildyta. Soc.-demokratų partija neužmeta jokių galutinų rybų, per kurias jau būtų nebegalima peržengti — ji auga ir drutinasi drauge su dvasišku ir kultūrišku augiu visos tautos. Tokį jos nuolankumą prie visokių pagerinimų savo sąprotavimo, savo siekiu galima pažinti nors jau iš to, juog jau per teip neilgą da laiką savo busenos ji jau tris sykius papildinėjo savo pirmutinį programą, gerina savo taktiką. — Vadovaujančia dalimi proletarijato iš pradžios pasirodė lenkiška dalis darbininkų — todėl ten plaukė ir visa agitacija ir visi išleidimai rašliavos. Bet einant platyn visam judėjimui prisijėjo aprupinti ir reikalus pačių lietuvių darbininkų, kuriems ir gi reikalingi lietuviškieji raštai. Juo tolyn, juo šie raštai rodėsi labiau reikalingi; lietuviškoji dalis darbininkų pasirodė jau teip stipri, juog užmano pasilikti vadovaujančia visame darbininkų judėjime. Partija užmano jau išleidinėti vien tik lietuvišką savo laikraštį „Aidą Lietuvos darbininkų gyvenimo“, kurio laike 1899 m. išėjo trys numeriai.

Lenkiška kalba lieka palikta tiktai vietiniams atsišaukimams į tuos lietuvius, kurie lietuviškai nepermano. Tiesa, lenkiškai kalbai liko palikta da lygi vieta išleidinėjime „Lietuviško darbininko“¹⁾ kurio 1899 m. išėjo tretis numeris — šis laikraštis išleidžiamas drauge lietuviškoje ir lenkiškoje kalboje. Kaip išleidinėjimą, teip rėdystę šių dviejų laikraščių, kurie iki šiol rodėsi visai neperiodiškai, paėmė ant savęs susitvėrusis Lietuvos social-demokratiškos partijos. Tasai „susivienijimas“ įvyko 1898 m. ir prie jo prisidėjo kaip atskirios kuopos, ar sekcijos, išsiblaškiusios po miestus Europos, teip ir Amerikos lietuviai socialistai. Bet neįeidami toliau į perkratinėjimą pačios tvarkos visos partijos, priminsime čion apie darbus, kurie liko padaryti ar tai per ją, ar tai per pačius darbininkus su jos pagalba.

Mes jau minėjome apie išleidinėjimą lietuviškų knygelių politiško ar socialistiško turinio per susitvėrusią 1895 m. tam tikslui kuopą. Tokių knygelių tapo išleista keletas — jos garsinamos partijos laikraščiuose. Svarbiausiu darbu partijos liko įkunjimas ir sutvarkinimas didelio skaitliaus straikų, kurie prisidėjo kaip prie iškovojimo darbininkams geresnio buvio, teip ir abelnai prie luominio jų susipratimo ir politiško jų padėjimo. Paduoti čion pilną skaitlių suorganizuotų partijos straikų nėra galima, nės ne visi jie tapo surašyti ir pagaliaus dažnai jie teip mažai teuzėmė darbininkus, juog juos ir užtėmyti sunku buvo. Paduosime čion žinias apie tuos straikus, kurių užrašymas patilpo partijos laikraščiuose, o teip gi ir apie tuos atsišaukimus, kurie nuo vardo partijos buvo išleidinėjami.

1896 metuose daugumas atsibuvusių straikų įvyko tarp darbininkų kurpių (šiaučių) arba gizelių. Tarpe kitų amato darbininkų liko sukelti tik keli straikai, kaip tai: šepėčių dirbtuvėse, popieriniuose pabirkėliuose ir t.t.; dvaruose įvyko straikai darbininkų tiktai trijose vietose. Apskritas skaitlius visų straikų tų metų siekė iki 20 su 294 darbininkais dalyvavusiais juose. Iš šio skaitliaus straikų, 13 buvo darbininkų laimėta, o 7 ne. Tėsimas šių straikų apskritai imant tėsėsi po kelias dienas. Reikalavimas straikuojančių dažniausiai buvo pamažinimas laiko triuso, padidinimas algos ir abelnai pagerinimas sąlygų triusų; teipos gi buvo mėginta permaintyti mokesčių nuo „stukos“ ant dieninio arba mėnesinio mokesčių, bet šis mėginimas beveik nenusidavė. Visi šie straikai atsibuvo Vilniuje. 1897 metuose liko užrašyti straikai ne vien Vilnaus,

bet ir kitų lietuviškų miestų. Kėlė straikus ir gi daugiausiai amatų darbininkai: kurpiai, siuvėjai, stalioriai, spynininkai, duonkečiai, akmenininkai, siuvėjos, skalbėjos ir t.t. Straikai pasirodė ir ant didesnių pabriku ar dirbtuvių: straikuoja kaidirbiai, aludariai, plytininkai, darbininkai mechaniškų ir geležinkelių dirbtuvių, pagaliaus keliasi ir pridieniai: žemkasiai, darbininkai prie statymo namų ar taisymo kelių. Apart minėtų reikalavimų jie įstato da ir sekančius: sugražinimo neteisingai atstatytų nuo darbo draugų, pavelyjimo pristoti prie darbo tiems, kurie iš priežasties straikų liko nuo darbo atstatyti ir t.t. Iš viso suskaičyti 32 straikai su 3542 dalyvavusiais. Pratešimas straikų įvairauja nuo keletos valandų iki trejų mėnesių. Darbininkai laimėjo 24 straikuose ir tik 8 nesutiko tos laimės. Pagaliaus patėmyti da 4 atsitikimai boikoto kurpių ir staliorių Vilniaus ir Kauno.

Tuose teip gi metuose buvo paleista nuo vardo partijos 15 atsišaukimų į darbininkus atskiryti amatų arba į visus musų krašto. Turiniu daugumo iš jų buvo užkvietimas prie straikų, kaipo vienintelio siekio pagerinti šiek tiek savo buvį; apie politiškus ir socialistiškus klausimus buvo garsinta tik keliuose iš jų.

Apie įvykusius straikus 1898 m. nėra da žinių. Pirmoje pusėj tų metų buvo paleista dešimtis atsišaukimų, iš kurių šešiuose buvo apkalbami jau klausimai socializmo ir politiško padėjimo. Apie jų turinį minėta jau yra augščiau.

1899 metuose sausio mėn. išleista tapo lenkiška knygelė „W kwestyi taktyki i organizacyi“, kame plačiai apkalbamas budas veikimo tarp darbininkų. Ten labiausiai atkreipiama atyda ant reikalingumo aprupinti reikalus kaimo darbininkų, susipratimas kurių reikalingas kaip dėlei jų pačių iškovojimui sau geresnio buvio, teip ir patiems miestų darbininkams, nės neturintieji atsančio susipratimo kaimų darbininkai, persikeliant į miestus, dažnai trukdo bendrą judėjimą ir augį viso proletarijato.

Tokiu būdu iš paduotų čion žinių galima numanyti, juog „Liet. social.-demokratų partija“ nuolatai stengiasi apimti platesnius rybus savo veikimo. Ji neužsiganėdina jau vien tik skriejimu reikalingumo darbininkams kovoti už savo ekonomiškus reikalavimus, bet stengiasi plačiai varyti agitaciją prie kovos už politišką laisvę ir pamatus socializmo. Drauge su tuomi ji kreipiasi prie kaimo darbininkų, daugiausiai vien tik tekalbantių lietuviškai, ir tuomi be abejo įgaus daugiau pasekėjų ir gelbėtojų jos užmanymų.

A. Lietuvis ir N. N.
(Galas.)

1) „Liet. Darb.“ su išėjusiu No. 3 pasibaigė beišėjęs.

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

P A R A S Ē

JONAS SLIUPAS, M. D.

(Tāsa)

proģā atsivalninti nuo viršlaikio darbo. Be to, minystrams yra palikta tiesa atmainyti pritaikinimą tų įstatymų; taip-gi vyriausybė nepaskiria jokių korų fabrikantams už nepildymą tų įstatymų. Galiaus 2 d. liepos 1897 m. išėjo dar įstatymas apie paplatinimą priežiūros fabriku ant visos Maskolijos bei Lenkų karalystės.

Rods nauji įstatymai yra darbininkų pergale: darbininkų judėjimas įgyja legališką pamatą, darbininkai gali reikalauti pildymo įstatymų, ir žinoma anų pagerinimo. Snudumu jie to nepasiekis, o tiktai vienvaline kova su valdžios ir kapitalistų tikslu. Jug tie įstatymai neapsergsti darbininkų nuo trukumo ir persidirbimo; tiktai moters ir vaikai ten truputį žiuromi. Klausimo apie minimališką darbo algą, akordo (nuo stukio) darbą ir t.t. įstatymai neužkliudo; dėl pagerinimo buvo darbininkų turėtų uždrausti akordo darbus, apsergėti darbininkų ligas ir nelaimės prietikiuose, bedarbio mete ir senatvės dienose. Tiktai tada darbininkas butu paglobtas nuo bado, vargo ir rupesčio. Be to, darbininkai Maskolijoje toli-gražu neturi tiesų, panaudojamų per proletariją vakaruose Europos: jie neturi tiesos siųsti savo užstovus į įstatymdavystės įrėdnes, neturi valnybės kalbos ir pressos, negali tverti draugystės ir susirinkimus laikyti; visi keliai dėl atsivalnyjimo nuo kapitalizmo užkirsti! O juk polytiška valnybė varguoliams yra tiekpat reikalinga kaip skaidrus oras sveikam kvėpavimui. Kaip caro bernai traktavoja darbininkų luomą, galima yra manyti iš to, kad Peterburge policijos viršininkas netik liepė laistyti iš ugnagesių šmirkštynių karštu vandeniu straikuojančias 1896 m. darbininkes Lafermo fabriko, bet dar patarė darbininkėms pelnikautiesi su prostitucija, jeigu algos jų esančios per žiamos!! Nedyvas už tatau, kad Peterburge tarp 1880-90 m. susitvėrė pulkeliai darbininkų, idant susipažinti su vakarinės Europos darbininkų judėjimu, iki galiaus 1895 m. tos draugystėlės susivienijo į vieną didelę organizaciją — „Susivienijimas darbininkų luomos išvalnyjimo iš kapitalizmo nagų, nežiurint į vyriausybės persekiojimus, kratas, areštus ir t.t. Galiaus pati vyriausybė, kuri prunkštavo ir skelbė, kad Maskolijoje darbininkų judėjimo nė buvo nei nebusi, 1898 m. 5 d. balandžio slaptame prisakyme vidaus ministerijos policijos departamento nusipurto nuo to sapno; tas prisakymas tapė išsiuntinėtas gubernatoriams, miesto galvoms, policmeistrams ir vyresninkams žandarmerijos: „Pastarame laike tarpe darbininkų (fabriku) sumanomai pasistiprino rugimas ir taip-gi polytiški nužiurėtų žmonių mėginimai, tulais budais, sukeldinti fabrikuose pagal išgalejimą daug straikų. Tėmyjimais rodo, kad stengsis pradėti straikus aprilio 19 d., pagal Vakarų Europos kalendorių 1 d. gegužio, kurią dieną užrubežyje skaito už darbininkų šventės dieną. Ir todėl butinai dabar reikia atrasti įrankius dėl sukonevikimo padruktintų vilčių darbininkišku ir fabrikuose užmanytu agitacijų,

o patį straiką nusmaugti pačiame jo daige. Apart pastiprinimo policijos užziuros įrankių visatinai, reikia fabriku apgyventuose apgabaliuose atkreipti dvigubą atydą ant tulų agitatorių, proklamacijų pagatavyjimo, kaip ir kitų uždraustu raštu paplatinimo, ir įpatingai reikia taip vad. darbininkų propagandą pašalinti. Visus agitatorius, taip tarp inteligentų kaip tarp darbininkų, tulid iškratyti, suareštavoti ir, žiurint pagal ištyrinėjimo pasekmę, užvesti prieš juos tardymus pagal įstat. 1035 p., arba vėl, kaltuosius išbanityti. Straikui įvykus, suzinėje su fabriku inspekcija, reikia darbininkams tuojaus pranešti, kad jų reikalavimai netapsė tėmyjami ir perkratomi, pirm negu darbas bus vėl pradėtas. Prieg tam, darbininkams reikia duoti kuomi trumpiausią laiką dėl apsimislyjimo, ar jie nori padėti darbą, arba atsirokuoti su fabriku galutinai. Tie darbininkai, kurie su fabriku atsirokuos galutinai, kaip ir tie, kurie priešinasi atsirokuoti, tur but tulid išsiunčiami po etapu į jų gimtuve, kur pastaros kategorijos ypatoms reikia išsiųsti jų algos piningus, idant vietinės įrėdnes jiems tuos išmokėtų. Toks prisakymas, rodos, gana aiškia kalba šneka! Valdžia gelbsti „darbo valininką“ fabrikantams aplaupyti, patupdo į cypę ir potam kaipo piktadarį nusiunčia į tėviškę!

1898 m. tulų socialistų organizacijos Maskolijoje atlaikė slapta seimą ir tokiu budu tapė sutverta „Maskolijos social-demokratiškoji darbininkų partija“; apie jos įsteigimą tapė per manifestą atvirai apskelbta. (Cion tapė „Darbininkų Laikraščio“ redakcija ir „Visatina Maskolijos bei Lenkijos Žydų darbininkų susivienijimas“ suglaustas į kruvą povardu „Maskolijos social-demokratiškoji partija“).

Taip pat Armėnų mokslainės visos tapė uždarytos, kur kalba nebuvo maskoliška, ir turtai mokslainių tapė konfiskuoti: esant privatiškiems sądėliams dideliams, Maskolija daug lobių pasilaupė! Armėnų sumišiniai tapė brutališkai apmalšinti. Kalėjimai tapė pripildyti maištininkais! Armėnų laikraštį „Arzag“ kugštis Galicin uždraudė išleisdinėti! Armėnai šaukėsi Sultono tarpininkystės! nors Maskolija garsinosi nuo Turkų priespaudos atvalnintoja....

Taip pat Suomijos darbininkai 15 d. spalio laikė suėjimą Helsingfore dėl apsvarstymo, ar dalybauti landtago rinkimuose ar ne? Suomiais atsiskakė balsuoti drauge su sekomanais ir fennomanais, ir apsiskelbė savistovia partija darbininkiška.

Nelikus Lenkijos, darbininkų luomos reikalams netapė ganėdinta; Varšavos ir kitų miestų darbininkai tankiai protestavojo prieš kapitalizmą bei Maskolių valdžios priespaudą, kaip rodo jį straikai bei demonstracijos. Nauji fabriku įstatymai netik nesutrumpino darbo laiką, bet gangreit pailgino. Nežiurint į policiją ir špiegus, Lenkijos darbininkai randa proģą parodyti savo solidariskumą tarptautišku proletarijų armija. Darbininkų literatura platinasi, labiaus negu kitais metais. Socialistai įstengė pervesti straikus Varšavoje, Lodžėje, Fabianicoje, Dombrovoje, Bendzinoje, Čestakovoje, Sosnovicuose, Kielcuose ir kitur.

Taip pat Lietuva nepasiliko užpakalyje. 1893 m. prasi-dėjo čion darbininkų krutėjimas, įpačiai Kaune bei Vilniuje, tarp odininkų, lentpjuvių, puodžių, popierninkų, maluninkų ir k. 1896 m. jau darbininkų įtekmė pasididino ir apėmė net laukininkus, ką liudyja trys straikai. Po gegužio šventei tapė įsteigta pirma Lietuvių darbo partija ir išdirbo Lietuvių socialistų programą. Partija išleidė „Lietuvos darbininką“,

„Liet. soc.-dem. partijos programą“, „Aida“ ir t.t. Žodžiu ir raštu agitacija tapė platinama, taip-gi straikai įrengiami. Galiausiai net susiartinimas, su Amerikos socialistais įvykęs yra.

Tuom tarpu tarp studentų Maskolijoje taip-gi visur kilo maištai, universitėtai tapė uždaryti, ir daugybės studentų pasodinti į kalėjimus. Visa bėda, kad studentai dar nesupranta reikalingumo vienytiesi su darbo partija dėl kovojimo prieš valdžią ir kapitalizmą, per ką jie greičiau įgytu valnybę mokslo.

Ir visoj Maskolijoje žmonių dvasė yra neužganėdinta. Atsiminkime tikrai badmečių. Jau nuo 1891 m. badas beveik vienval vargina vidurines ir rytines Maskolijos rėdybas. Žinoma pasiseka kazokams bado maištus numalšyti. Valdžia bado nepripažįsta, ir nuslopina liberališkų laikraščius, kaip „Russk. Viedomosti“. Žmonės-gi parduoda savo gyvulius pigiai, maitinasi šaknyėmis, ir pusiaužiamine duona. Valdžia pripažįsta dėl gero žmonių gerovės tikrai šiuos įrankius — badą, cypę ir nugalavimą!! Bet valdžia dėl gelžkelių įsteigimo išleidžia milijoniškas sumas pinigų... Zemstvo's gelbstisi, kaip galėdamos: Viatkos, Olonecko, Moskvos ir kitose rėdybose įrengė daugybę žmonėms bibliotėkų, gydinių ir mokslainių — o valdžia savo meilę dėl žmonių parodė tuomi, kad „naudingų raštų paplatinimui komitetus“ išnaikino ir Zemstvoms uždraudė steigti naujas žmonėms mokslaines!!!

Latvijoje darbininkų gyvenimas, įpačiai fabrikuose, yra labai sunkus, nesykį gau-greit lyginasi pusiau katorgai. „Kitose šalyse nuo arklio nereikalauja tiek daug darbo, kaip čion nuo žmogaus. Tėmyti reikia permier sunkų darbą, nesveiką tvaikų ir dulkių pilną orą, lyginai kaip darbininkų kazarmas, kurios nėra kuomi kitu, kaip paprastos siurbikų škiunės, į kurias per naktis darbininkai tampa uždaromi lyg silkės“, įpačiai Rygoje ir palei Lielupę Kurše. Pastaruose metuose tokios darbininkams kazarmos augte auga Baltijoje, pasidė kavojant valdžios „meilei“, įpatingai čion talpinami yra iš vidurinės Maskolijos partrauktieji valininkai ir kankinasi tie vargšai, kartais nei pavalgyti negaudami! Pamesti savo kankintojus toki darbininkai taip-gi negali, nės jie tampa gudriai sulygti ant visos vasaros, o įstatymas šaltai įsako, kad darbininkams nėra valė, išskyrus įpatingas aplinkybes, atsisa-kyti nuo darbo. Mat darbininko pašportas per visą darby-metę turi gulėti pas darbo davėją, o pabėgęs darbininkas, be pašporto, nėkur darbo negali gauti nei užsilaikyti ilgiaus kaip 24 adynas! Ir palei įstatymus skriaudžiamas darbininkas nėkur negali rasti paguodos nei teisos! nės vidaus ministerija išleidusi yra slaptą paliepimą 1897 m., kad visi, kurie duoda darbininkams patarmes ir pamokymus, kur ir kaip tiejie galėtu pasiskųsti ant savo bėdningo padėjimo, butu administra-tyvišku keliu išsiunčiami į kitas rėdybas, ir tokiu budu ten nebutu į darbą nėkur priimami! Galiausiai ir čion tulose vieto-se, kaip Sommerio fabrike, darbininkai 1898 m. sustraikavo ir badu tapė priversti grįžti į darbą, apart tų, kurie tapė pa-sodinti į kalėjimą. Ir taip išsipildo Nekrasovo žodžiai, kad Maskolijoje nerastum vietos, kur darbo žmogus nevaitotu!

Tuomi tarpu miestai Latvijoje augte auga; dėl paveiz-dos, Liepojuje keletą metų atgal skaitome Spiesso géographi-joje buvus 28,000 gyventojų, kuomet jų šiadien yra jau apie 75,000, kurių tarpe skaitosi į 25,000 fabriku darbininkų! Mat kaimų žmones privergia maži uždarbiai traukti į miestus.

Kurše darbininkas, dirbdamas pas tulus muizininkus vasaros mete po 17-18 adynų, pelno apie 10-15 kapeikų ant dienos (rods muizininkas mitina anam karvę, porą avių, ir pasodina porą lysių bulvių bei daržovių — tuos Latviai šaukia „vetši“), ir jeigu toks žmogus Liepojuje ar kitame mieste, prie 12 ady-nų darbdienio, pelno 80 kapeikų ant dienos, tai jau rodosi, kad geriaus nei negali buti ant šitos žiamės. Ir tie naujai į mi-estus atvykę darbininkai neretai prisideda prie numušimo algų fabrikuose. Liepojuje fabrikuose darbininkui taippat yra ne dangaus karalystė. Hageno ir Soldanio kapselių fab-rikas yra tikras skerdnamis, taipat Bekerio dratų fabrikas, kur dirba į 1000 žmonių. Čion, dėl paveizdos, 1894 m. nuti-ko nelaimė, kur įkaitęs dratas apsvyniojo tulam darbininkui aplink kaklą ir tą ant vietos numaitojo; fabrikantas priskaitė tą bėdą darbininko neišmanumui, ir tojo našlė negavo jokio atlyginimo. 1896 m. Struppo fabrike į neuzdengtus tekinius tapė įtrauktas jaunas darbininkas; fabrikantas motiną aptildė keliais šimtais rublių, ir potam tekinius uždengė, idant nebu-tu pavojaus: mat reikėjo žmogaus kraujo, idant fabrikantą priversti, kad išduotu kelis šimtus rublių mašinų apdengimui! Nors įstatymai liepia fabrikantams parupinti daktarą ir gy-duoles darbininkui ap-irgus, tai Bekeris ir Co. ir nuo to no-rėjo atsikratyti, įsteigdamas „ligos kasą“, į kurią darbininkai turi mokėti keletą kapeikų nuo algos, o kurių pinigų, atsi-traukdami iš fabriko negauna, nors nėkuomet ten nebutu ap-sirgę buvę! Yra Kurše rods fabriku inspektorius, kurs gy-vena Jelgavoje; bet tas, ne nedarbininkų budamas aprinktas, gangreit rupinasi apie fabrikantų gerą vyną ir valgymą, negu apie darbininkų gerovę ir sveikatą. Nedyvas už tai, kad tik-tai straikas darbininkus gali apsaugoti nuo visokių negandų, kaip lyginai nuo sumažinimo algos ar prailginimo darbdienio.

Nėra stebėtina, kad areštai, kratos ir polytikiški sudai šiadien Baltijoje kupliai veša. Keletą metų atgal, Europos pagasto vaitas nukako prie Kuršo gubernatoriaus prašyti var-dan ukininkų, kad prailgintu terminą dėl mokesčių suvokimo. Gubernatorius atsakė: „Įmest jį ant keletos dienų į kalėjimą!“ Ir daugiau tolygių atsitikimų yra buvę. Įpačiai 1897 metas pagarsėjo savo kratomis, literatūros medžionėmis, Baltijoje. Nakčia, 19 ant 20 d. gegužio, Rygoje ir Liepojuje, žandarme-rija įsilaužė į daugelio gyventojų namus ir kratė visus pa-kampius, knygų lentynas, net biblijos ir giesmių knygos ne-reta tapė į policijos namus sunėstos! Liepojuje drauge su knygomis areštavojo — advokatą Savelį, studentą Valterį, mokytinius Sagatą, du Klavu, Makenį ir Varkalą; darbinin-kus: J. Puhzę, Sašę, Kalninį, Liepinį, mašinistą Žinovskį ir t.t.; pirklių Korną ir tulo pagasto raštininką Grinbergį. — Jau-nio mėnesyje vidaus dalykų minystras uždraudė išėdinėti dienraščiui „Deenas Lapa“ ant 8 mėnesių! — Liepos mėnesy-je žandarmerija darė naujas kratas ir Rygoje suėmė „Deenas Lapas“ redaktorių advokatą P. Stučką, advokatą K. Valterį, daktarą A. Krumbergį¹⁾, kalbžinystos kandidata J. Kava-liauską, žinomą dainių K. Vilkerį („Svanputis“), urėdninkus K. Sulcą, J. Brigaderį; darbininkus J. Dreegą ir Verneeką;

1) Krumbergis rugpjuties mėnesyje Rygos kalėjime pasikorė, nega-lėdamas iškęsti valdžios bernų kankinimą!

(Toliaus bus.)

Nesiusk piningu.

Daug žmonių serga ant poliucijos, kuri pasirodo laike miego arba prieš nusišlapinimo, ir jeigu iš tos nesigydysi, ji neapleis žmogų kankinusi. Žmonės turinti tą ligą kenčia nemigą, galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą arba netravinimą, nerviszkumą, vidurių ir nugaros skaudėjimą ir apsilypnėjimą lytiszkų kuno dalių. Jeigu tokiuse atsitikimuse reikalauji pagalbos, nesiusk piningu, bet raszyk pas mane įdėdamas markę, o asz atsisiu tau apraszimą, isz kurio tikrai iszsigydysi. Adrisūk:

John Wasel.

Bow 443, Iron Mountain, V. Mich.

Vienátine Lietuviszka KARCZEMA,

užlaikai geriausią Alų, duodu didelius stiklus, turiu visokio Vyno, ir seniausio sznapso, Avanos Cigarų, užkandis prie alaus kas diena dovanai. Nedėlioms nuo 12 nakezia atidarau, dėl moterių įėjimas ant antro floro, kiekvienam duodu visokią rodą.

L. Friedman

Cor. 4 str. & Catharine str.
PHILADELPHIA, PA.

Žemlapis (mapa)

Lietuviszkai-Latviszko kraszto, iszleistas inžinieriaus A. Maciejausko, lietuviszkoje kalboje, atspaustas lietuviszkomis literoms, didumas 29x31 col., gaunamas „Vienybės Lietuvinkų“ redakcijai, su prisiumtimu už 65 ct.

Ant naudos parodos.

„Vienybės“ redakcijai parsiuduoda szios dvi knygutės ant naudos parodos.

Suskaita arba statistika visų lietuviszkų knygų atspausių Amerikoje nuo pradžios lietuviszkos Amerikon emigracijos iki 1900 metų. Pusk. 35. 25ct.

Atsiszaukimas lietuvių į visą civilizavotą srietą lietuviszkoje, lenkiszkoje, prancuziszkoje, angliszkoje ir vokiszkoje kalbose. 10 ct.

Už \$500 in Europa

dėl visų prie lengvo darbo ant Hamburg ir Bremen linijų ir pasażierinių laivų, atsiszaukit pas

HENRY J. JACOBS
38 Canal str. NEW YORK

Neskaityk!

Hallo! kur eini?

— Einiu pas Jankauską iszsigert, nes jis užlaiko gardžiausią Alų, Vyną ir Degtinę visam Waterburyje.

— Na, kad teip, tai eisiu ir asz, nes asz to pirmiaus nežinojau.

— Tokius gėrymus, kokius jis užlaiko, geria Lietuviai, ponai, karaliai, kunigai, ubagai ir szejp „dzeltamonai“.

— Pas jį Cigarų laivas atplaukia kas mėnesis net isz Kubos.

Nepamirszkite adreso.

J, A, Jankauskas

768 Bank str. Waterbury, Conn.

„Varpas“ ir „Ukininkas“

Iszleidžiami Lietuvos apszvietunų kas mėnesis, ant metų kasztuoja po \$1.00. Užsiraszant tuodu laikraszcziu, pinigų reikia siųsti ant szito adreso:

Herrn D. Saunius

in Rokaiten

per Neukirch, Ostpr.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS Kaz. Miliszauskas

236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.
Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujausią madą, duoda druta ir gerą materiją ir už pigę prekę.

Teipogį senus ant naujų perdirba.
Visi pas savo Tautietį.

Žemlapis Lietuvos ir Latvijos

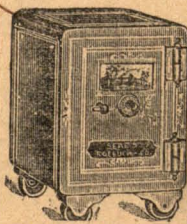
lietuviszgoje kalboje, atspaustas lotiniszkoms literomis Peterburge, gaunamas pas

Inžinieriu A. Maciejevski

Nevisk p. n. 111 b. 73.

PETERSBURG RUSSIA.

Prekę 1 rubl. už exempl. su prisiumtimu; imant 10 exempl. 20% rabato.

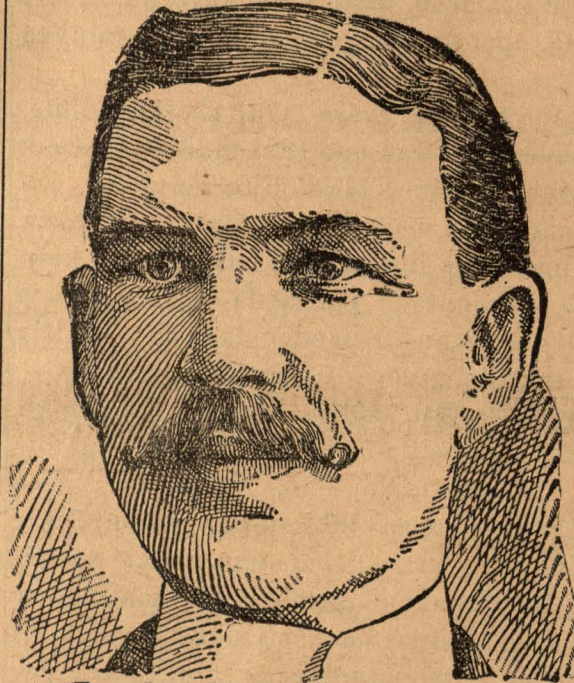

ONLY \$5.00

SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 sent with order; otherwise return it at our expense and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$6.95; 300-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.50; 1250 lbs., \$33.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$63.75; 68 inches high, 3000 lbs., \$89.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles; for 1000 miles, 40 cents. WRITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special liberal C. O. D. offer. SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.

Vien del vyru.

Dovanai pakeli naujo iszradimo gyduolių prisiusime pacztu tik koris priduos savo adresą.
Kuris sugražins sveikata trumpam laike.

A. E. Robinson M.D.C.M.

tuojaus pertikrins kaip lengvai gali iszsigydyti savo silpnumus, jeigu vortosi tam tikslui atsakanczes gyduoles. Institutas neaprobeziuoja, bet kuris tik raszys, aplaikys dovanai pakelį užpeczetyta kad nebūtų kokio apszikimo prieszai apgavystę. Raszik tuojaus.

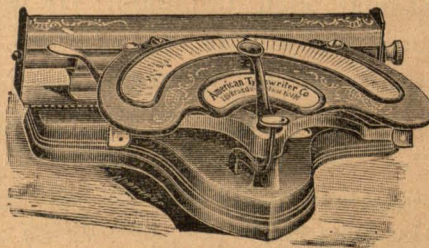
Dovanai prabos pakelis pasekmingiausių gyduolių bus prisiustas kožnam per pacztą, kuris paraszys į State Medical Institute. Tos gyduoles dangybei vyrų sugražino sveikata, kurie per dangelį metų kentėjo proto ir kuno ligas paeinanzias nuo jaunystės, už tad Institutas prizada kožnam kuris at-siszaus, prisinst pakelį dovanai.

Kožnas kuris jaučia anti lytisz osilpnumo paeinanzia nuo jaunystės, kuris silpnina spēkas ir atmintį, sukelia dieglius strėnose arba nevaldymo lytiszkų dalių gali sugrįžti į sveikatą gydymas is namie.

Tos gyduoles turi neapsakomą pasekmę nes jos atsiekia suiszkadytas vietas daduodamas druitybę kur labiausia reikalinga. Iszgydo kožną ligą iszvarinėje vieokius nesmagumus isisenėjusius nuo kelių metų per nenaturaliszką pasielgimą iszgyvo kiek vienam atsitikime. Daeizinok State Medical Institute, 20 Elektron Building Ft. Wayne, Ind., o apturėti trumpam laike pakelį gyduolių dovanai. Institutas nori pagelbėti daugybei tokių vyrų kurie negali apleist savo namus ir nusiduoti į gydinyzies; tai dovanai prisiustas pakel-

AMERICAN \$10. TYPEWRITER.

Szita maszina del drukavojimo laiszkų.

Apie jos gerumą tai ji pati kalba, jas kad ją vartoja tas ir kitam pako kad verta pagyrimo, ir kožnam užsimoka turėti tokia maszina už tuos pinigus, kuri parsiduoda ant dviejų prekių.

No 1. American Typewriter daliam metalo bokse \$10.00

No 2. American Typewriter prastam bokse 8.00

No 3. PRACTICAL, yra kitokios formos 4.75

Prie kožnos maszinos duodu dovanų, vieną tuziną popieros su Vytauto paveikslu ir vieną tuziną geros linen popieros, jei nori prisiusk \$2 ant užtikrinimo, o iszsiusi masziną per expressą C. O. D. už kokią prekę norėsi.

Wm. J. PETKON,
305 N. Main str. BROCKTON, MASS.

TAMAS PAUKSZTIS

Parduoda Laivakortes

ant visokių kelių (linijų) jurėmis kuomi pigiausiai ir ant drucziausių bei greicziausių laivų. Pinigus persiunczia į visas dalis sviato. Kad pinigai neprapultų ir greitai nueitų į tėvynę, tai siuskite per **TAMA PAUKSZTI**
123 N. Main str. PITTSTON, PA.

Teipogi T. Pauksztis užlaiko didelį sztorą visokių valgomų daigtų, dideliu pasirinkime czeverykų, marszkinijų ir tt.

Broliai Varnagiriai
Liudvikas ir Adomas
 Laiko didelia krautuvia

visokių valgomų daigtų, kumpių, miltų, cukriaus, arbatos kavos ir visko kas tikt užlaikyme gyvasties yra reikalinga.

Taipogi parsidūda czebatai, czeverykai, marszkiniai ir visoki kiti daiktai. Viskas pigiausia ir dideliu pasirinkime.

Laiko arklius dėl parsamdymo pasivažinėti, veža anglis į stubas, perkrausto naminius daiktos, laiko visokių paveikslų (abrozų), ražanczių, szkaplierių, kryželių, maszinukių gromatoms drukavoti, abrozus įdeda į puikius rėmus, deda langams stiklus ir t. t. Viską atlieka labai pigiai

(P. O. Box 213) 212 East Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Dr. Leonard Landes,

Lietuwiszkas Daktaras.
 134 E. 24 U. New York.

Garsingas gydytojas vyrizskų ir moterizskų ligų. Mokinasi universitete New Yorke, praktikavo ligonbucziuose; Viechniuje, Berlyne, karaliskoje mokykloje Londone, buvo perdėtinis mokslo Labanon, Bellevue, Port Graduate Hospital College ir t. t.

Uz tikrina iszgydyma visų slapų ir paprastų ligų, kaip tai: plauczių, kepenų, skaudėjimą vidurių galvos, nepometį, apalpinimą, skaudulius, žaizdas, tyninimą, moteriskias ligas ir nevaisingumą. Gydymui nerviszkų ngų reikia naudoti elektrikinias prietaisais.

Ligas lytiszku dalia iszgydysiu į keles dienas, taipogi ligas pilvo, uždegimą žarnų, iszdziuvinimą pieno, skaudėjimą lupų, nosies, akių, ausų, nustojimą pajiegu ir t. t. Iszgydymą užtikrina kiekviename atsitikime. Chroniszkas ligas gydau pasekmingai, ir slepemas ligas užlaikau slapybeje.

Dr. Leonard Landes.
 134 E. 24th st., Cor. Lexington Ave.

Offiso valandos: { nu 9 ryto, iki 1 po piet.
 nu 5 po piet iki 8 vakaro
 Nedėliomis: nu 8 iki 10 1/2 val. ryto;
 nu 2 iki 4 val. po piet.

Rodos per gromatas dykai.
 Uzpraszydami gydyklas prisiuski-
 te \$1.00.

Jeigu sergi, tai paraszyk kiek turi metų, kiek sveri ir apraszyk savo ligą, o asz prisiusiu gydyklas kuriomis iszsi gydydysi.

D. L. & W. R. E.
 Trukiai iszeina isz Plymouth'o:
 Ant 7:00; 8:47; 10:13; 11:51 isz ryto į Scranton New York, Philadelphia, Binghampton, Elmira Buffalo, ir visų tarpinių stacijų bei į Vakarų.
 Ant 7:38; 9:02; ir 11:3 isz ryto į Nanticoke Bloomsburg, Northumberland bei visų tarpinių stacijų ir susivienyjant dėl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore, ir t. t.
 Ant 2:34; 4:40 7:41 ir 10:15 po pietų į Scranton New York, Buffalo, ir visų tarpinių stacijų.
 Ant 2:30 4:49 6:43 9:50 12:30 po pietų į Northumberland ir visų tarpinių stacijų susivienyjant dėl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore ir t. t.
 Tikietai už pigiausą prekę į visas szalis, Sziaurę - Pietus, Rytus ir Vakarų ir į minksztųjų anglių apielinkes. Pasiklauskite ant dypo Plymouth, Pa.

NAUDOKITES.

ISZ PUIKIAUSIOS ant svieto popieros dėl gromatų ratzymo su puikiausiomis kvietkoms, apskaitymais ir pavincziavėnėms parsidūda po neiszpasakytai nžemintą prekę. Kas prisius 33c pacztinėms markėms gaus tuziną tų puikiasių ant visos pasaulės popierų sukonvertais; kas prisius \$1.00 gaus 5 tuzinus. Kasztus prisiuntimos apmokame

Perkupeziams, agentams ir pedlioriams dūdame didelį pelną. Antpareikalavimo iszs: nucziamė į visą dalis Amerikos

Uzsisteliūdami į ofteras ir prisiusdami ant jų pinigus visada uždekiye szitokį adresą.

W. KUDARAUCKAS, & CO.,
 Box 234 LAWRENCE, MASS.

Lietuviu užeiga.

Geriau užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gerymus, kaip tai: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinigus į visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Todėl nepamirszkite jog mano HOTELIS po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.
Petras Lipavyczia.

SEND 50 CENTS to us with this ad, and we will send you our celebrated La BERTA GUITAR by express, C. O. D., subject to examination. It is a Genuine La Berta American made instrument of great beauty, perfect rosewood finish, very highly polished. Handsomely inlaid around sound hole and inlaid stripe in back, celluloid bound top edge. Fingerboard accurately fretted with raised frets, inlaid pearl position dots, American made patent head, and finest nickel plated tailpiece. A REGULAR \$5.00 GUITAR, powerful and sweet toned, furnished complete with an extra set of best quality steel strings and a valuable instruction book which teaches anyone how to play.

EXAMINE THE GUITAR at your express office and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of pay the express agent **\$3.65 less 50c, or \$3.15** and express charges and the complete outfit is yours. Satisfaction guaranteed or money refunded in full.

SPECIAL PREMIUM OFFER. With every order by **\$3.65** cash in full we will give a Lettered Fingerboard Chart. It is an accurate guide, having all notes, with sharps and flats in full view, and can be easily adjusted to any guitar without changing the instrument. With the use of the lettered fingerboard anyone can learn to play without the aid of a teacher. Write for free musical instrument and piano and organ catalogue. Everything at lowest wholesale prices. Address, **SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO** (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. Editor.)

Maistas

turi buti visatimai sutrovėtas.
Severa's

BLOOD PURIFIER

pagelbsti sutrovėti skilviui, czystyja kraują, sustiprina kuną

PREKĖ \$1.00.

Kataro apsireeiszkimuose, tekėjime isz nosies, plėmų ir užkimszime kvėpavimo per nosį,

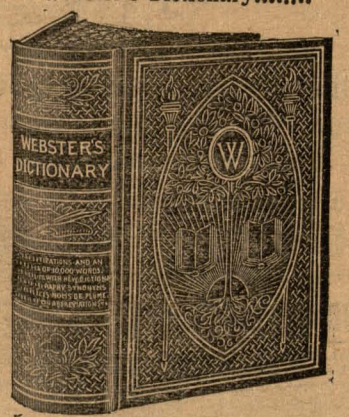
SEVEROS
Severos Balsamas del
Plaucziu

yra geriausiu ir pasekmingiausiai gydancziu. Nuo kosulio geriausia gyduolė **25 ir 50** cts.

W. F. SEVERA.
 MANUFACTURING PHARMACIST.
 CEDAR RAPIDS, IOWA.
 Severos gydulės yra gaunamos pas A. Groblevski, 111 Main str. Plymouth, Pa.

Griaucziausiai iszgydo visokias ligas
Dr. J. Szlupas
 Telephone 4373. 421 Penn. Ave.
 Scranton, Pa.

An \$8.00 DICTIONARY for \$1.00
 The New Werner Edition of Webster's Dictionary.....

Newly and magnificently illustrated. We offer you the best Dictionary ever put on the market at a low price. This new edition contains many special features such as dictionary of Synonyms and Antonyms, lexicon of foreign phrases, dictionary of abbreviations, colored plates, etc., etc. Remember this is not the cheap book but a beautifully printed edition on fine paper with thousands of valuable additions of aid to students and business men. If you desire this book, send us our special offer price, \$1.00, and we will send you this great dictionary, bound in cloth or send us \$2.00 and we will send the same book bound in full tan sheep, with a beautiful cover design. The handsomest low-priced Dictionary ever published. For every day use in the office, home, school and library this dictionary is absolutely unequalled. Forwarded on receipt of our special offer price, \$1.00 for cloth binding or \$2.00 for the full tan sheep. If it is not satisfactory, return it and we will refund your money. Write for our special illustrated catalogue, quoting the lowest prices on books, FREE. We can save you money. Address all orders to

THE WERNER COMPANY,
 Publishers and Manufacturers. Akron, Ohio.
 [The Werner Company is thoroughly reliable. Editor.]

WM. N. REINOLDS, Jr.,
 ADVOKATAS.
 42 Welles Building,
 Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306
 Skolina pinigus.

W. SŁOMINSKA,
 679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo Apdowanota
DWIEMS MEDALIAIS
 ant Kosciuszkoš Parodos už rupestingą, teisingą ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszti guodotiniems Karjams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu visus augszcziaus paminėtus daigtus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais igijau geriausę praktiką ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

